TÜSTAV
ARŞİVİ
Bülent Tuna
Bağışı

Haftalık
Siyasi
Gazete

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Gerçek

SAYI 166
7 NİSAN 1980
PAZARTESİ
10 LİRA

EMPERYALİZMİN OYUNLARINI BOZACAĞIZ!

● Emperyalizmin ülkemiz ve içinde yaşadığımız bölge üzerinde oynamak istediği oyunları engellemek hem bizim kurtuluşumuzu yakınlaştıracak, hem de başka mazlum halkların!

Türkiye'yi kıskıvrak kavramış olan emperyalist ağ yaşadığımız günlerde daha da pekiştirilmek isteniyor. Emperyalist saldırganlığın temel araçlarından NATO'nun 31. kuruluş yılında Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında «Savunma İşbirliği Anlaşması» imzalanıyor. IMF kıskacı işçi ücretlerinin dondurulması ve düşürülmesi taleplerini yükseltirken, ülkemizin emperyalist boyunduruğa daha sağlamca koşulmasının manevralarını yürütüyor. Ve Türkiye Orta Doğu halklarının haklı nefretini üzerinde toplamış siyonist İsrail ile, Arap halklarını arkadan hançerleyen işbirlikçi Mısır ile, belki de bir askeri pakta vardırılmak istenen, siyasi yakınlaşmalara itiliyor.

Devamı s. 5, sü. 1'de

Kimi Söylentiler ve İsabetsiz Çabalar Üzerine

Cumhurbaşkanı seçimi çeşitli çevrelerde yoğun çabalara yol açtı. Demokrasi ve özgürlük düşmanları kendi meşrepliklerine uygun bir ismi vaktinden önce öne sürüp «harcatmadan» kotarmaya uğraşırlarken, kimi çevreler de ise «partisiz» bir adayın tarafsız Cumhurbaşkanı olması sanki tartışma götürmezmişcesine, kontenjan senatörleri arasından isimler üzerinde anlaşma sağlama çabası ağır basıyor. İleri sürülen isimler arasında —Muhittin Taylan hariç— öyleleri var ki, Devlet adına her türlü tarafgirliği yapmayı «tarafsız» devlet adamlığının birinci vasfı sayarlar. Devlet adamlığını da, her zaman, demokrasinin ve özgürlüğün «tehlikeleri» konusunda hassasiyetle ölçtüklerinden, onların gözünde devlet adamının tarafsız-

Devamı s. 5, sü. 7'de

Gerçek Durum

1949'dan 1980'e NATO

İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden dört yıl sonra, 4 Nisan 1949 günü NATO kuruldu. Bu örgütün kurulmasıyla birlikte uluslararası ilişkilerde yeni bir döneme girilmiş oluyordu. Soğuk savaş...

Dünyanın ilk ve tek işçi devletini ortadan kaldırmak için harekete geçmesi beklenen Hitler Almanyası ise kapitalist Avrupa'dan başlamıştı. Sovyetler Birliği'ne karşı doğrudan bir saldırıyı başlatmak için «yeni dar» geliyordu.

Faşizmin bu genel kabarmasına karşı Sovyetler Birliği'nin batı'yı da içine alan ittifak önerileri uzun süre cevapsız kalmış, Hitler faşizmine Sovyet devletini imha çabalarına mehil vermişti. Ne ki, sosyalizmin gücü ve savunması emperyalist sisteme bu şansı tanımadı.

Savaş dünyaya yeni bir şekil vermişti. Sosyalist sistem doğmuştu ve emperyalizmin coğrafyası daralmıştı. Bu kapitalist sistem için son derece ürkütücü bir sonuçtu. Sosyalist dünya sistemine karşı yeni güçler toparlamak gerekiyordu.

Hitler faşizmine karşı mücadelenin nazlı müttefikleri, sosyalist sisteme karşı ayağa kalktılar ve NATO'yu kurdular.

Kurulduğu günden bu yana NATO, emperyalist sistemin ekonomik, politik ve askeri amaçlarına hizmet etti. Bu nedenle salt militer bir örgüt olarak kalmadı, uluslararası ilişkilerde yeni bir dönemin başlamasına öncülük etti. NATO'nun varlık sebebi, sosyalist sisteme karşı kapitalist Avrupa'yı güvence altına almak ve giderek Sovyetler Birliği'ne karşı, Atlantik'ten Pasifik'e kadar uzanan bir «güvenlik kuşağı» oluşturmaktı. Türkiye bu kuşağın içinde yer aldı. Bağdat Paktı, CENTO gibi, bugün dağılmış bulunan ama vakti birliğinde önemli anti-sovyet görevler yüklenmiş organizasyonlar içinde geniş yer tuttu.

NATO içinde düğümlenen çıkarlar, gelişmiş kapitalist ülkelerin çıkarıydı. Bu ittifak içinde yer alan bağımlı ülkeler ise, bu esas çıkar adına kullanılan karakollar durumundaydı. Bu nedenle Türkiye'nin NATO içindeki 28 yıllık serüveni tam bir dramla sonuçlanmıştır. Bugün bu serüvenin somut sonuçları yaşanmaktadır.

Bizatihi NATO'nun kendisi de farklı bir gelişme gösterememiştir. 1960 yıllarından sonra silahların soğuk yüzüne detantın ılık rüzgârları esmiş ve NATO'yu işlevsizleştirmeye başlamıştır. İttifak zaten çelişkileri bir araya topladığı için çözülmeye yüz tutmuştur.

Bugün NATO'nun görevleri daha değişik alanlara kaymıştır. Başlangıçta birleştirici bir motif

Devamı s. 5, sü. 7'de

GERÇEK önümüzdeki haftadan itibaren 8 sayfa 15 lira

Demirel hükümetinin «ekonomik önlemlerini» yürürlüğe koymasıyla birlikte bir gazetenin üretimi için gerekli bütün maddeler olağanüstü boyutlarda pahalılandı. Sadece kağıdın kilosuna verdiğimiz fiyatın 19 liradan 41 liraya çıktığını (karaborsada ise 55 lira civarında seyrettiğini) belirtmek okurlarımıza fikir vermek için yeter sanırız.

GERÇEK gazetesi şimdiye kadar fiyatını arttırmadan yayınını sürdürmüştü.

Ancak ele almamız gereken konuların çokluğu altı sayfalık yayını daha fazla sürdürmemize olanak vermiyor. Sayfa sayımızı gelecek haftadan itibaren tekrar sekize çıkarıyor ve GERÇEK'i 15 lira fiyatla okuyucuya sunuyoruz.

Barış Derneği'nin 2. Kongresi toplandı

● Kongre gündeminde baş sorun, Türkiye'deki barış güçlerinin birliğini sağlamak ve bu konuda süregelen olumsuzlukları geride bırakmaktı.

Barış Derneği 2. Kongresi İstanbul'da toplandı. Kongre, genel barış sorunlarını ele aldı. Bu arada çözümlenmesi gereken sorunlardan biri olarak da Türkiye'deki Barış güçlerinin birliğini sağlama konusuna yer verdi.

Bilindiği gibi Barış Derneği bugüne kadar içine düştü

Devamı s. 5, sü. 1'de

Yine IMF'nin dediği oldu

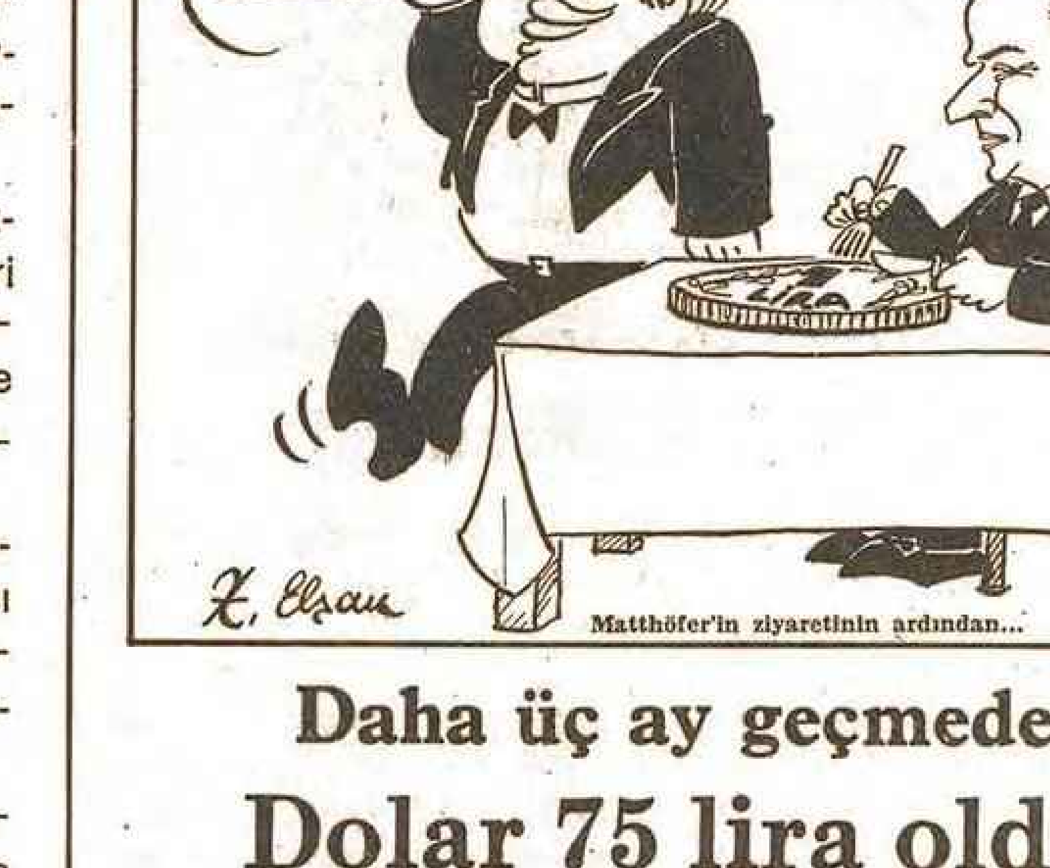

Matthöfer'in ziyaretinin ardından...

Daha üç ay geçmeden Dolar 75 lira oldu!

● Demirel hükümeti 24 Ocak devalüasyonunun yaparken «doları 70 lira olarak tesbit ettik ki, üç ay sonra yeni bir devalüasyona gerek kalmasın» demişti.

● Devalüasyonla birlikte üç ay içinde petrol ürünlerine üçüncü kez zam yapıldı. Bu üç zammın ikisi aynı ay içinde yapıldı.

Demirel hükümetinin «ekonomik önlemleri» büyük başarıyla (!) tesirlerini gösteriyor. 24 Ocak tarihinde tarihimizin gördüğü en büyük devalüasyanlarından birini gerçek

Devamı s. 5, sü. 1'de

Türkiye emperyalist kuruluşların gedikli gönüllüsüdür!

● NATO'ya sağladığı üsler ve olanaklar, ABD'ye verdiği askeri üsler, Bağdat Paktı ve CENTO içindeki karakol işlevleri ve yeni bir saldırganlık paktı tartısmalarında geçen adıyla Türkiye bölgemizdeki ilerici halk hareketlerine karşı, emperyalist saldırganlığın sivri ucu olmayı her zaman gönüllü olarak kabul etmiştir.

Arap ulusal hareketleri Ortadoğu'da anti-emperyalist

Devamı s. 5, sü 3'de

«Dünya barışını tehdit eden ikili anlaşmalara hayır»

TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz ABD ile imzalanan ikili anlaşma üzerine yaptığı açıklamada, OECD'nin Türkiye'ye kredi kararını ertelemesinin nedenlerinden birinin ABD ile ikili anlaşmaların imzalanmasının olduğu doğrultusundaki haberlerin doğruluğu anlaşmanın alelacele imzalanmasıyla ortaya çıktığını söylemiş, ancak işçilerin, emekçilerin, yurduna seven onmilyonlarca insanın ABD ile imzalanan ve dünya barışını tehdit eden ikili anlaşmalara hayır diyeceğini belirtmiştir.

Ahmet Kaçmaz'ın açıklaması şöyledir:

Devamı s. 5, sü 3'de

Töb-Der Genel Başkanı G.Gazioğlu:

«Demokratik öğretmen hareketi yaşayacaktır!»

● Gültekin Gazioğlu: «Türkiye'de öğretmenler oldukça köklü örgütlenme geleneğine sahiptirler. Zaman zaman yapılan ağır baskılara karşın örgütlü mücadelelerini sürdürmüşlerdir. Türkiye'de bugün öğretmenler üzerinde çok yoğun baskılar olmakla birlikte, öğretmenlerin demokrasi mücadelesinden geri durmaları beklenemez. Bugün TÖB-DER'de somutlanan demokratik öğretmen hareketi yaşayacaktır.»

GÜLTEKİN GAZİOĞLU İLE YAPTIĞIMIZ RÖPORTAJ ÜÇÜNCÜ SAYFAMIZDA

TSİP: «Mersin valisi Anayasa suçu işlemiştir»

● Ali Kar: «Mersin valisi 1 Mayıs gösterisini engellemek için Anayasayı ve hukukun temel ilkelerini ayaklar altına almak cür'etini göstererek, 1 Mayıs'ta tüm Mersin halkını hapisle cezalandırmaktadır. Bu davranış AP'nin ve yandaşlarının halkı hiçe sayan, temel insan hakları ile alay eden «devlet de benim, hukuk da benim!» ilkel anlayışını yansıtmaktadır.

TSİP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Ali Kar, Mersin valisinin 1 Mayıs'ta sokağa çıkma yasağı konulacağına ilişkin açıklaması üzerine verdiği demeçte, bu tutumun Valiyi göreve getiren politikanın «devlet de benim, hukuk da benim» ilkel zihniyetini aksettirdiğini, bir ay sonra yapılacak, gerekçesini Anayasadan alan bir toplantıyı engellemek için Mersin halkının tüm özgürlüklerinin kısıtlanmasının Anayasa suçu olduğunu belirterek, demokrasiyi hiçe sayan böylesi kararlarla 1 Mayıs'ın engellenemeyeceğini, emekçi halkın 1 Mayıs'ta birlik mücadele, dayanışma azmini pekiştir-

Devamı s. 5, sü 3'de

İŞÇİ İKRAMİYELERİ ÖDENMEDİ

Demirel işçilerin cebine el attı

● TSİP Başkanlık Kurulu üyesi Çağatay Anadol: «Son şubat ayında hayat pahalılığının yüzde 20'yi aştığı Türkiye'de ikramiyesini hesap ederek borç harç geçinmeğe çalışan işçilere reva görülen bu uygulama, işbirlikçi burjuvazinin ve onun gözde temsilcisi Demirel'in işçi düşmanı politikasını açığa çıkarmıştır.»

TSİP Baskanlık Kurulu Üyesi Çağatay Anadol işçi ikramiyelerinin ödenmemesi üzerine yap-

Devamı s. 5, sü 3'de

Tekstil İşverenleri Sendikası çözülüyor

Minion ve Örtel'de toplu sözleşme imzalandı

Tekstil grevleri başarıyla yürüyor

TEKSTİL grevleri birinci ayını doldururken, ilk başarısını da kazandı. Minion Örme ve Örtel işyerlerinde Tekstil İşverenleri Sendikası'ndan ayrılan işveren TEKSTİL sendikası ile toplusözleşme imzaladı. İmzalanan sözleşmelerle yaklaşık 250 dolayında işçi ileri haklar kazandılar ve grevler bu işyerlerinde başarıyla sona erdi.

TEKSTİL Sendikası'nın yaptığı açıklamada, iki işyerinde imzalanan sözleşmenin, Tekstil İşverenleri Sendikası'nın izlediği tutumun kendi üyelerince bile benimsenmediğini açıkça ortaya koyduğu belirtildi.

Minion Örme ve Örtel işyerlerinde imzalanan sözleşme ile

Devamı s. 5, sü. 6'da

BİR KARŞILAŞTIRMA

Tekstil'in Minion örme ve Örtel işyerlerinde imzaladığı toplu sözleşme ile, Teksif'in daha önce Tekstil İşverenleri Sendika'sıyla imzaladığı sözleşmenin kısa bir karşılaştırmasını sunuyoruz:

TEKSTİL ne aldı		TEKSİF ne almıştı
	Ücret zammı	
1. yıl 270.— 2. yıl 290.—		Her iki yılda 200.—
	İkramiye	
1. yıl 4 maaş 2. yıl 4 maaş		1. yıl 3 maaş 2. yıl 3 maaş + 10.000.—

Devamı s. 5, sü. 5'de

Hürcam-İş Tam-Cam'da toplu sözleşme imzaladı

● DİSK'e bağlı Hürcam-İş Sendikası, Tamcam Oto Cam işyerinde imzaladığı toplu sözleşme ile haftalık çalışma süresini 40 saate indirdi.

1 Aralık 1979 günü DİSK'e bağlı Hürcam-İş Sendikasının Tamcam Oto Cam işyerinde baş

Devamı s. 5, sü 2'de

Kitle Gazetesi Yazıişleri Müdürü mahkum oldu

Kitle Gazetesi Yazıişleri Müdürlerinden Yusun Hasançebi 10 ay hapis cezasına çarptırıldı. Kit-

Devamı s. 5, sü 1'de

gedik

YORUMSUZ

Bir ekonomik seminerde söz alan TİKP başkanı Doğu Perinçek'in «ben de sosyalistim» demesi bir kısmı işveren olan beş yüz kadar dinleyicinin topluca gülmesine yol açmış. Eh!... Bize söyliyecek söz mü kalmış?!

taşı

Maden-İş grevleri yaygınlaşıyor

İŞ YERİNDE - GREV
T. MADEN-İŞ
DİSK
T.MADEN-İŞ
GREV GÖZCÜSÜ

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikasının MESS'e bağlı işyerlerinde başlattığı grevler yaygınlaşıyor. İşçi sınıfını ve bütün emekçileri açlığa, sefalete mahkûm etmeye çalışan tekelci sermayenin gittikçe azgınlaşan saldırıları toplu sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanmasına ve grevlerin gitikçe yaygınlaşmasına yolaçıyor.

Çokuluslu emperyalist tekellere sırtını dayayan Metalurji işkolundaki patronların, işçilerin kazanılmış haklarını dahi yoketmeyi hedefleyen girişimleri üzerine 108 işyerinde toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanmıştır. Maden-İş sendikası, bütün üyelerinin de oybirliği ile aldığı kararla bu işyerlerinde grevleri uygulamaya koymaya başlamıştır.

Maden-İş üyelerinin bu bi-

Devamı s. 5, sü. 2'de

«Baskı Yasaları» ve Demokrasi

Av. Akay SAYILIR

Kısaca 'baskı yasaları' adı verilen yasalardan ilki, 23 Şubat 1980 günü Resmi Gazetede yayınlanarak, sessizce yürürlüğe girdi. «Kamu Güvenliğine ve Kolluk Hizmetlerine İlişkin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bunlara Yeni Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun» adını taşıyan ve 8 maddeden oluşan bu yasa, bazı kanun hükümlerinde değişiklik getirmekte ve bazı maddeler eklemektedir.

Tüm hükümleri anti-demokratik bir nitelik taşıyan bu yasa değişiklikleri aslında mevcut uygulamaya «yasal» bir biçim vermektedir.

Değişiklikler şöyle:

1) Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununun 9. maddesine bir ek fıkra eklenerek, Vali ve Kaymakamların yetkileri genişletilmekte, yasa hükmündeki şekliyle «kamu düzenini ve anayasal hak ve özgürlükleri korumak bakımından zorunlu ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, somut olay ve gereksinimler için» Vali ve Kaymakamlara, polise, kişilerin üstlerini, araçlarını ve eşyasını araması için emir verme yetkisi tanınmaktadır.

Tamamiyle soyut, muğlak olan bu gerekçe ile, vali ve kaymakamların, keyfi, subjektif ve siyasal amaçlarla bu yetkilerini kullanacakları açıktır. Polisin arama yapabileceği yer ve haller, yasada şöyle sıralanmaktadır:

— Toplantı ve yürüyüşlerin yapıldığı yerde veya yakın çevresinde,

— Özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ya da sendikaların genel kurul toplantılarının yapıldığı yerde veya yakın çevresinde,

(Bu fıkrada, özel hukuk tüzel kişileri adıyla anılan kuruluşlar, dernekler ve kooperatiflerdir ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ise mimar ve mühendis odalarıdır.)

— Toplu taşıma araçları, halkın topluca bulunduğu ya da halk topluluklarının birikebileceği yerlerde. Bu yerler yasa hükmünde tek tek sayılmaktadır. Tren, otobüs, vapur, uçak, metro, hava limanı, iskele, liman, gar, istasyon, otogar, otobüs terminalleri, spor gösteri ve yarışmalarının yapıldığı yerler ve benzeri yerlerde, polis kişilerin üstlerini, araçlarını, eşyasını arayabilecektir.

— Öğretim ve eğitim kurumları, üniversite ve bağımsız fakülte veya bağlı kurumlarının içinde, bunların yakın çevrelerinde ve giriş-çıkış yerlerinde.

— Umumi ya da umuma açık yerlerde, öğrenci yurtlarında veya eklentilerinde, kentin ya da öteki yerleşme birimlerinin giriş ve çıkış yerlerinde veya ana caddelerde seyreden taşıt araçlarında.

Görülüyor ki, Vali ya da Kaymakamların vereceği bir emirle, polis her yerde ve her zaman kişilerin üstlerini, araçlarını ve eşyasını arayabilecek ve «suç unsuru» gördüğünde bunları yakalayabilecektir.

2) Yine Polis Vazife ve Selâhiyet Kanununun 17. maddesine eklenen bir fıkra ile, polis, kişilerden kimliğini sorabilir. Hüküm aynen şöyle; «Polis suç işlenmesini önlemek veya işlenmiş suçların faillerini ele geçirmek için kişilerden kendinin polis olduğunu belirleyen belgeyi gösterdikten sonra kimliğini sorabilir.» Bu hükmün nasıl uygulanabileceğini açıklamaya gerek yoktur sanırız.

3) Emniyet Teşkilât Kanununun bir kısım hükümleri değiştirilmiş, sekiz ek madde getirilmiştir. Bunlar arasında, eklenen 7 ve 8. maddeler ile polis ve bekçilerin dernek kurmaları ve dergi ve gazete yayınlamaları yasaklanmıştır. Polis ve bekçiler spor dernekleri dışında hiçbir derneğe üye olamayacaklar ve vakıflara katılamayacaklardır. Yayınlanmakta olan dergiler de yayınlarını durduracaklar, polis dernekleri feshedilmiş sayılacaklardır.

4) Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Hürriyeti yasasının değiştirilen hükümleri, eski yasa hükmünde yer alan cezaların iki katına çıkarılmasını öngörmektedir. Yasalara aykırı toplantı düzenleyenler, toplantı ve yürüyüşe engel olanlar, toplantıda huzur ve sükunu bozanlar, toplantılarda yasalara aykırı propaganda yapanlar, hükümet emrine karşı gelenler, silah bulunduranlar ve halkı tahrik edenlerin cezaları artırılmaktadır.

5) Dernek Yasasına eklenen hükümler ise şöyle özetlenebilir:

a) Kurulması yasak dernekleri belirten 4. maddeye eklenen fıkra ile, amacı belirli olmayan ya da tüzüğünde saptanan çalışma konuları ve çalışma biçimleri amaca uygun bulunmayan derneklerin kurulması yasaklanmaktadır. Amacın tek olması yanında, bu amacın belirli olması ve calışma konuları dışında faaliyet göstermemesi, tüzükte belirtilen faaliyet biçimlerine uygun faaliyet göstermesi şartı getirilmektedir.

Son zamanlarda, dernek tüzüklerinin geri çevrilmesi, İçişleri Bakanlığınca tüzüklerin onaylanmaması, vb. gibi anti-demokratik girişimlere, bu hüküm ile yasal bir biçim verilmekte ve derneklerin fiilen çalışamaz hale getirilmesi ya da yeni derneklerin kurulmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

b) Yine bu yasanın 51. maddesine eklenen bir fıkra ile derneklerin gelir sağlamaları fiilen imkânsız hale getirilmektedir. Yasaya göre dernek gelirlerini (yani, aidat ve bağışlarını) belgeleyen makbuzlar bundan böyle Maliye Bakanlığınca bastırılacaktır. Bu makbuzların biçimi, bastırılması, derneklere verilmesi, kullanılanların denetlenmesi yasaya göre, bir yönetmelikle tesbit edileceğine ve bu yönetmeliğin ne zaman çıkarılacağı belli olmadığına göre, derneklerin bağış ve aidat toplamaları mümkün olamayacak, özel makbuzlarla toplanan gelirler «yasa dışı işlem» sayılacaktır.

Yönetmelik yayınlanıncaya kadar, mevcut derneklerin gelir sağlamaları nasıl mümkün olacaktır? Yasa bu konuda şöyle bir çözüm getirmektedir:

Mevcut dernekler, Maliye Bakanlığına başvurarak, gelir sağlamak amacıyla, kendilerine makbuz verilmesini isteyeceklerdir. Bu isteme 15 gün içinde cevap verilmez ve makbuzlar sağlanamazsa, ilgili dernek özel olarak makbuz bastıracak ve bunları, Vali ya da kaymakama onaylatarak bağış ve ödenti kabul edebilecektir. Ayrıca, bağış ve ödenti toplayacak kişi ya da kişileri, dernek yöneticileri bir kararla tesbit edecekler ve bu karar o yerin mülki amirine tescil ettirilecektir.

Görülüyor ki, gerek amaç ve çalışma konuları, gerekse gelir sağlamaları bakımından, dernekler yasasına son derece kısıtlayıcı hükümler getirilmiş olmaktadır. Tümüyle antidemokratik nitelikte olan bir yasaya eklenen bu hükümler, mevcut siyasi gericiliğin boyutlarını açık bir biçimde ortaya sermektedir.

Tüm bu yeni yasa hükümlerinin başta Anayasa olmak üzere, temel hukuk ilkesine, Türkiye Cumhuriyetinin altına imza attığı uluslararası belgelere kökten aykırı olduğu, temel insan hak ve özgürlüklerine açık ve doğrudan bir saldırı niteliği taşıdığı gün gibi aşikârdır. Bu durumunsa, Gerçek okurlarının çok iyi bildiği burjuvazinin politik tercihlerinin dolaysız bir ürünü olduğu, üzerinde uzun uzadıya durmayı gerektirmeyecek denli açıktır. Ve bu yasa değişikliklerine karşı çıkan demokratik ses ve tepkilerin düzeyi ve dozu da, demokrasi saflarının bilinen zaaf ve eksiklerine yeterince işaret etmektedir. Dolayısıyla neler yapmamız gerektiğine de...

«İŞLETMELERDE BASKI VE GERGİNLİĞİN MEYDANA GETİRDİĞİ FAYDALAR»!

A. Hamdi KARSU

Türkiye'de «işveren»lerin kendilerine has pek çok «meziyetleri» var! Bazan o kadar ilkel, vahşi ve saldırgan olmaktadırlar ki, bir benzerini bulmak olanaksızdır. İşte sayısız örneklerden biri:

«Öğrenme ve anlama açısından gerginlik idareci gelişmesini hızlandırmaktadır. Baskı ve gerginlik aynı zamanda, çalışanın işinden zevk almasına ve işine karşı hırslı olmasına da sebep olmaktadır. Böyle bir hırsın bulunduğu yerde kuvvetli bir rekabet hissi de bulunmaktadır. Hedefin yerine gelmesi için rekabet mekanizmasını işletmek ve bu meyanda bazı sürtüşmelerle yüz yüze gelmek o hırslı kişiyi adeta kuvvetlendirmektedir. İşte, böyle bir safhada baskı ve gerginlik faydalı sayılmakta ve kişi mücadeleyi kazanmanın tatminkârlığı içinde bulunmaktadır. (İstanbul Sanayi Odası Dergisi, sayı, 169. 15 Mart 1980. sf. 34).

«Yeni fikirler ileri sürüp yaratıcı olabilme ancak bizim aramızdaki mutabakatsızlıklar, anlaşmazlık halleri ve birbirimizden şüphelenme durumları ile mümkün olabilir.» (Aynı yer).

Dikkat edilirse «işveren», kapitalizmin insan üzerindeki olumsuz etkilerini, yabancılaşmayı iyi bir şeymiş gibi gösterme çabasındadır. Dediği şu: Özellikle fabrikalardaki yöneticiler, ustabaşı durumunda olanlar, «işveren» açısından hırslı, baskıcı ve sürekli bir ruhi gerginlik içinde olurlarsa, işçileri yoğun çalışmaya zorlayabilirler. Yani zorbalık yapmaları, «işveren» adına köpekliğe soyunmaları daha kolay olur.

Baskıyı, gerginliği, huzursuzluk halini, birbirinden şüphelenmeyi savunabilmek için «işveren» olmaktan çok, aklını iyice kaçırmak gerekir. Ama «işveren» bunu bilinçli savunmaktadır. Çünkü o, kapitalizmin bu olumsuzluklarını, sosyalizmin olumluluklarına karşı savunuyordur. Savunacağı başka alternatifi de kalmamıştır. Kapitalizmin objektif sonucu budur ve kendini savunan kapitalist, bu sonucu da savunur. Ama bizimkiler «yüzsüzce» savunmaktadırlar.

Kapitalist üretim, bir «uyumsuzluk» bir «gerginlik» ve bir «yabancılaşma» içinde gerçekleşir. Bu, üretim araçlarının sahibi olmayan ama üretim sürecine katılanlar için geçerlidir. Çalışan, işiyle sürekli bir «gerilim» ilişkisi içinde bulunur. Ama bu sadece kapitalizmde böyledir.

Bunu işveren de biliyor. Hatta az-çok, sosyalizmin çalışanlar için getirdiği yeni durumun da farkındadır. Bu nedenle, kendi çalıştırma koşullarının olumsuzlanması olan sosyalizmin yarattığı çalışma koşullarını peşin peşin kötülemeye kalkıyor:

«...asrımızın modern organizasyonlarının başarı şartı rekabeti yaratmak ve maliyeti asgari seviyeye indirmek olduğuna göre, canlılık ve dinamizm onlar için çok gerekli unsurlardır. Halbuki sürtüşmesiz bir organizasyondaki insanlararası ilişkiler statik bir esasa dayanır. Bu bakımdan modern çağımızın dinamik ortamına uymak, ancak yukarıda açıkladığımız niteliklerdeki sürtüşme ve bunun bir neticesi olan baskı ve gerginlik halleri ile mümkün bulunmaktadır.» (Aynı yer).

Bu sözler «işveren» ağzından çıktığı için oldukça anlaşılırdır. İşçiler «rekabet» içinde olurlar ve bu nedenle daha yoğun çalışırlarsa, maliyet ucuzlayacak, «işveren» daha çok kazanacaktır!

Tersi olursa, yeni çalışanlar birbirlerini seven, rahat çalışma ortamı bulan, güven ve dayanışma içinde olan, baskı altında tutulmayan, dolayısıyla işine, «kendi işi» olduğu için sarılan insanlar olurlarsa bu kötüdür! Yani, üretim araçları işçilerin eline geçer ve işyerlerinden gerginlik kalkarsa bu çok kötü olur!

Ve işte dünya bu «kötü» olana doğru gitmektedir. Türkiye'de işverenlerin de «işler hep ters ve kötüye gidiyor» diye yakınmaları da bundandır!

İŞTE KAPİTALİZM

und arbe
UCHT AUF
IT UND BILDUNG
STOP
DGB
DGB

Dünya halkları silahlanma değil, daha iyi yaşama koşulları istiyor. (F. Almanya'da yapılan Batı Avrupa'ya yeni ABD füzelerinin yerleştirilmesi planları protesto gösterisi)

Silahlanmanın Bedeli

Emperyalizmin kışkırttığı silâhlanma yarışı ve askeri harcamalarla insangücü ve tüm maddi kaynakların hatırı sayılır bir bölümü üretici ve barışçı olmayan amaçlara harcanıyor, heba oluyor. Bugün dünyada 100 milyonu aşkın insan ya doğrudan asker olarak, ya da askeri amaçlar için çalıştırılarak üretimden alakonuluyor. Dünyadaki mühendis ve bilim adamlarının dörtte biri askeri amaçlar için çalıştırılıyor. Yine dünyadaki hammaddelerin yüzde 8'den fazlası askeri amaçlar için kullanılıyor. Askeri sanayi dallarında sivil sanayi dallarından 6-7 ka tfazla enerji kullanılıyor. Bilimsel ve teknolojik araştırmalar ve buluşlar için harcanan paranın üçte birinden fazlası askeri amaçlara ayrılıyor.

Bugün dünyadaki askeri bütçe harcamaları Afrika, Latin Amerika ve Asya'daki 70'e yakın ülkenin yıllık gayrisafi milli hasıla miktarına eşit. Silahlanma ve askeri harcamalar kapitalist ekonominin enflasyonist karakterini büsbütün pekiştiriyor. İşçilerin, emekçilerin yaşama koşulları daha da ağırlaşıyor. Emperyalist devletlerin gelişmekte olan ülkeleri sürekli olarak silahlandırmaya çalışması bölgesel gerginlikleri ve anlaşmazlıkları körüklerken, bölgedeki ülkelere silah satışı büyük kârlar getiriyor. Ortadoğu'da, bölgedeki ülkelerin toplam gayrisafi milli hasılalarının ortalama yüzde 12'si silahlanmaya gidiyor. Oysa bu harcamaların azaltılması ülkemiz dahil olmak üzere bölgedeki ülke halklarının daha iyi yaşama koşullarına kavuşması için kullanılabilir.

Yalnızca bir milyar dolarlık askeri amaçlı sanayi üretiminin sivil amaçlı üretime dönüştürülmesi ile 10-21 bin arasında işsiz iş bulma olanağına kavuşacaktır. Ama bunun aksi olmakta emperyalizm silahlanma kışkırtıcılığını daha da artırmaktadır.

Silahlanma yarısı ve askeri harcamalar insanlığın yalnızca geleceğini tehdit etmekle kalmıyor, bugün daha iyi yaşamasını da engelliyor.

Tarsus DKB'nin kuruluş yıldönümü

Demokratik Kadın Biriiği Tarsus Şubesi 23 Mat 1980 de I. Kuruluş yıldönümünü coşkuyla kuladı. Yüzlerce konuğun katıldığı kutlamada barış demokrasi ve eşitlik sloğanlarına zenğin bir proğram eşlik etti. Toplantıyı bir konuşmayla acan DKB şube başkanı Emine Ünal; Özgürlük ve eşitlik mücadelesinde demokratik kadın hareketinin önemini vurğuladı. Emine Ünal konuşmasında, dışa bağımlı tekelci burjuvazinin kârına kâr katmak için her türlü oyuna başvurduğunu, emekçilerin elinde neyi varsa almak istediğini ve aldığını, çocuklarımızı sokağa attığını, annesiz büyüyen cocukların herqün biraz daha arttığını, kadınların çift yönlü sömürüldüğünü, bunun önüne geçmenin örgütlenmekten geçtiğii ve DKB'nin bu işlevi yerine getirdiğini söyledi.

Daha sonra küçük bir ozan devrimci türküler okudu. Çocuk korosu, kadın korosu ve kadın şiir korosunun toplantıya renk katmasından sonra; yaşasın DKB, Faşizme geçit yok sloğanlarıyla toplantı sona erdi.

Çağatay Anadol Bakış

Burjuvazinin İncir Yapraksız Sözcüleri

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti 2-3 Nisan tarihlerinde «1980'lerin Başında Türkiye Ekonomisi» adıyla bir oturum düzenledi. Oturuma burjuvazinin büyük başlarının yanısıra, «bilim» adamları ve iktisatçılar da katıldı. Burjuvazi ve sözcüleri Türkiye'nin içinde bulunduğu bunalımdan nasıl kurtulabileceği konusunda parlak görüşlerini dile getirdiler. Buruvazi adına konuşmayanlar ise oturumun genellikle son gününde sözaldılar.

İMF'nin Türkiye'ye yaptığı «tavsiyelerin» şu anlama geldiğini defalarca yazmıştık:

«Türkiye bu haliyle borç verilebilecek bir ülke değildir. Ekonominin döviz ihtiyacını azaltmak, yani ithalatını, yani üretimini azaltmak gerekir. Bu da tabii, kitlelerin satın alma gücünü azaltmakla mümkündür. O halde ücretler dondurulsun ve hatta düşürülsün.»

Burjuvazinin bu tavsiyeye dört elle sarıldığını ise bilmeyen yok. Onlar yıllardır «fiyat artışlarına işçi ücretlerindeki artışlar neden oluyor,» deyip duruyorlar ve toplu sözleşme-grev haklarının nasıl askıya alınabileceği üzerine kafa patlatıyorlar.

Ama bu planlarını allayıp, pullayıp «yenilecek» hale getirmeyi de ihmal etmiyorlardı. İşte bir örnek:

«Türk halkının iki-üç yıl fedakârlık yapması gereği açıklıkla ortaya konmalıdır... İç tüketimi kısıp ihracatı arttıracak yeni teşvikler getirilmelidir.»

Bu görüşler yukarıda bahsettiğimiz oturumda «bilim» adamı Prof. Dr. Erol Manisalı tarafından dile getiriliyor ve hemen farkedileceği gibi incir yaprağı ile örtülmeye özen gösterilmiş olarak ifade ediliyor.

Ama burjuvazinin incir yapraksız sözcüleri de vardı oturumda.

«...ekonomiyi işlerliğe kavuşturmak için kentlerde yaşayıp çalışan çok geniş ve nisbeten fakir bir vatandaş grubunun FAKİRLEŞTİRİLMESİ gerekir.»

Bu da, bir başka «bilim» adamı, Prof. Dr. Zeyyat Hatipoğlu tarafından söyleniyor. Matbu basın özetinde de aynen yer alıyor. Günaydın gazetesi ya gözlerine inanamadığından ya da «bu kadar incir yapraksız da söylenmez ki canım!» diye düşündüğünden sayfalarında bu cümleye «FAKİRLEŞTİRİLMEMESİ» biçiminde yer vermiş. Ama yanılgıya yer yok. Çünkü sayın Profesör hemen ardından şunu ekliyor:

«Bunu yapmaksızın tedbirlerin anlamı olmayacaktır: fakat diğer taraftan sosyal patlama korkusu ile bu konuda herhangi etkin bir girişim yapılmayacaktır.»

Zaten, oturumu izleyen arkadaşımız basın özetinde yer almayan ve daha da ilginç şu sözleri kaydediyor:

«Sanayi kesiminde çalışan 3 milyon sigortalı işçinin 79 rakamıyla günlüğünü 10 dolardan 5 dolara indirirsek Türkiye sağlığa kavuşur. Zeki Müren'in, Ajda Pekkan'ın, Sakıp Sabancı'nın gelirleri artık gelirlerdir, onları azaltmak ancak psikolojik bir unsur olabilir, zenginliği, değeri yaratan emektir.»

Burjuvazinin bu «dobra» sözcüsünü tebrik etmek gerekir? Kendisi gerçekten de kapitalizmin işleyiş kanunlarını çok iyi bilmektedir. Ve onun gelişip serpilmesinin sömürüyü arttırmakla mümkün olduğunu kavramaktadır. Profesörün bütün endişesi «sosyal patlama korkusu»nun böylesi tedbirlerden burjuvaziyi alakoyması. Bu endişe ne kadar yersiz ise, buna bağlı başka bir endişenin belirtilerini profesörde görmek, o derece ilgi çekici. Çünkü burjuvazi adım adım demokratik hakları, özgür-

Devamı s. 5, sü. 5'de

Okurlardan

Akıl hastahaneleri burjuvazinin aklına nereden esti?

20 Mart tarihli, çok renkli gazetelerden Hürriyet ilginç ve bol resimli bir haber verdi: «Almanya'daki Türk doktorlar Köln'den Köln Bülbülü'nü, Türkiye'den doktor şarkıcı, Tunus'dan göbek dansözü getirterek eğlendiler.» Bir de «piyango düzenlemiş» bu doktorlar. Ve gelirlerini de Bakırköy Akıl Hastanesine bağışlamışlar.» Malum ya, bir süre önce de bakanın biri bu akıl hastanesini modernleştirmek için «iş adamlarımıza güvenerek» ve onların himmetine sığınarak bir kampanya başlatmıştı.

21 Mart'ta TRT, 7.30 radyo haber bülteninde bir haber verdi: «Manisa akıl hastanesinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir vakıf kuruldu. 400 yataklı hastanenin **günün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilmesi ve yatak sayısının çoğaltılması hedefleniyor.»**

Biz şimdi, şu ya da bu nedenle akli sağlıktan yoksun vatandaşları devletin koruması, onlara devlet tarafından bakılması gerekliliğine rağmen, bu vatandaşların «vakıfların insafına» ve «iş adamlarımızın himmetine» terkedildiğini bir yana bırakalım. Sorunun bir diğer ve ilginç yanı var ki; bu noktada burjuvazi «secaat arzederken sirkatin söylemektedir.»

«Akıl hastanesinin yatak sayısı çoğaltılacak»mış. Üstelik de bu «günün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilerek» yapılacakmış, bu arttırma. Burjuvazi bal gibi farkındadır ki; bu sömürü düzeni, bu sömürü düzeninin devamı için yaptıkları, aldıkları «tedbirler» giderek artan sayıda emekçinin aklını başından almaktadır. Kapitalizmin yarattığı şartların, kapitalistlerin geçim sıkıntısına ve bundan kaynaklanan bunalımlarına neden olduğu görülmemiştir. Nitekim, bu tür akıl hastanelerinde burjuva sınıftan birine hiç rast lanmamıştır.

Hayatı çekilmez hale geldiği için, geçim sıkıntısı çektiği için, işsiz kaldığı için... akli dengesini yitirenler çoğalıyor. Şimdi burjuvazi akli dengesini yitirenlerin çoğalmakta olduğunu görerek «tedbirler» alıyor. Akıl hastanelerini düzene koymak için, artan sayıda «deliyi» kapatmaya yetecek kapasiteye çıkarmak için, bakanından, Avrupa'daki Türk doktorlara kadar hep birden kolları sıvadılar. Yakında cafcaflı törenlerle bir kaç akıl hastanesinin temeli de atılırsa hiç şaşmamalıyız.

Burjuvazi bu işi kolayca hallettiğini sanıyor. Öyle ya, işçisiyle, köylüsüyle, memuruyla, emekçilerin gırtlağına sarılacaksın, biraz daha fazla kâr için. Sonra da dayanamayıp karşı çıkanları, örgütlenenleri, karşına çıkanları hapisanelere, çıkışsızlık, çözümsüzlük içinde çıldıranları da tımarhanelere tıkacaksın ve bu «güzelim» sömürü düzeni sürgit devam edecek! Bu gidişle ülkenin yarısını hapishane, yarısını da tımarhane yapmak zorunda kalacaklar.

Ama burjuvazi bu noktada aldanmaktadır, ya da kendini aldatmaktadır. Çünkü aklını yitirenler, çıldıranlar hep azdır. Aksini yapan, sömürünün nedenlerini kavrayan, bilinçlenen, örgütlenen ve bu sömürü düzeninin son bulması için mücadele edenler çoğalmaktadır. Ve bunların sayısı hapisanelere tıkılarak sesleri kısılamayacak boyutlara ulaşmıştır. Üstelik de bu insanlar bizzat burjuvazinin hayat damarları olan üretimi ellerinde tutmaktadırlar.

Burjuvazi, sedece hapisane ve tımarhane yapmakla yetinmemeli, şimdiden kolları sıvamalı ve bu milyonlarca emekçinin öfkesi örgütlü bir başkaldırıya dönüştüğünde saklanabileceği delikleri de yapmalıdır! Eğer yapabilirlerse!

F. Döke/Mersin

Töb-Der Genel Başkanı G.Gazioğlu:

«Demokratik öğretmen hareketi yaşayacaktır!»

● *Sıkıyönetim Mahkemelerinde hakkınızda açılan davalar konusunda bilgi verir misiniz?*

Bilindiği gibi TÖB-DER Yürütme Kurulu üyeleri hakkında açılan ilk dava Ankara Sıkıyönetim 1 nolu mahkemesinde açılmıştı. Tutuksuz olarak yargılandığımız bu dava beraatle sonuçlandı. Daha sonra Ankara'da yapılan TÖB-DER Şube Başkanları toplantısından ötürü hakkımızda gıyabi tutuklama kararı verildi ve dava açıldı. Dört ay tutuklu kaldığımız bu dava halen sürmektedir. Bu davadan ötürü Diyarbakır, İzmir, Şavşat Şube Başkanlarımız halen tutukludur. 8 Nisan'da duruşmamız vardır.

İkinci kez gözaltına alınmam, tahliye edildikten iki gün sonra oldu ve 15 gün sürdü. Bu kez gerekçe olarak, tutuklu iken yayınladığım yeni yıl mesajı gösterildi. Bu mesajla 24 aralık eylemlerini yönlendirdiğim iddia edildi. Sıkıyönetim savcılığında ifadem alındıktan sonra serbest bırakıldım. Soruşturmanın tutuksuz olarak sürdürülmesine karar verildi.

Ayrıca 3 yıl önce FİDEF'in Federal Almanya'da düzenlediği Eğitim Kurultayında yaptığım konuşmadan ötürü hakkımda açılan dava sıkıyönetime devredildi. 9 Mayıs 1980 günü bu davanın duruşması yapılacak. 14 Ekim seçimleri sırasında TSIP adına TRT'den yaptığım konuşmalar da sıkıyönetim savcılığınca soruşturma konusu yapılmış durumda.

● *TÖB-DER'in şu andaki durumu nedir?*

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının kararı ile TÖB-DER'in faaliyeti, 24 Aralık 1979 günü durduruldu. Genel Merkez ve Şube binaları mühürlendi. Örgütümüzün tüzel kişiliği sürmekle beraber, faaliyet gösterememektedir. Bu işlemin kaldırılması için Danıştay'a başvurduk. Henüz bir karar verilmedi. TÖB-DER hakkında bir kapatma davası da henüz açılmamıştır. Danıştay'ın lehte bir kararı, Sıkıyönetimin kaldırılması, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının «faaliyetten alıkoyma» kararını kaldırması gibi hallerde TÖB DER yeniden faaliyete başlayacaktır.

● *TÖB-DER ve yöneticilerine ilişkin bu uygulamalara karşı gelişen tepkiler konusunda bilgi verir misiniz?*

TÖB-DER yasal ve demokratik bir meslek kuruluşudur. Üyesi bulunan 200.000 eğitim emekçisinin özlük ve mesleki hak ve çıkarlarını savunur. Eğitimin demokratikleşmesi için çaba harcar. TÖB-DER, Türkiye'nin tek Ortadoğunun en büyük öğretmen kuruluşudur. Uluslararası düzeyde de tanınan ve saygınlığı olan TÖB-DER'in faaliyetinin durdurulması, yöneticilerinin tutuklanması sıradan bir olay değildir. Tutuklu kaldığımız süre içinde üyelerimizden, yönetici arkadaşlarımızdan, kardeş kuruluşlardan pek çok dayanışma mesajı aldık.

200'e yakın avukat bizi savunmak üzere vekâletnamemizi aldı.

Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu (FİSE) TÖB-DER'e yapılan işlemleri bağlı kuruluşlarına, üst kuruluşlarına duyurdu.

Dünya Sendikalar Federasyonu, Dünya Hukukçular Teşkilâtı temsilcileri, Türkiye'de

Devamı s. 5, sü 3'de

FISE'NIN GENELGESI:

«Türkiyeli Öğretmenlerle Dayanışma»

«Değerli Meslekdaşlarımız,

Türkiye'li öğretmenler, ülke çapında hükümet ve 19 bölgede ilan edilen Sıkıyönetimin komutanları tarafından yoğun bir baskı altında tutuluyorlar. Aralık sonunda demokrasi için ve faşizme karşı yapılan gösteriler sonucunda çoğunluğunu lise ve üniversite öğrencilerinin, öğretmenlerin ve memurların oluşturduğu 4000 kişi, halen tutuklu bulunmaktadır.

Yine çok vahim olan yeni bir durum da Ocak ayı başında ortaya çıkmıştır. **Ankara Sıkıyönetim Komutanı** aşağı yukarı 100.000 üyeye sahip ve FISE'ye bağlı olan öğretmenlerin birliği TÖB-DER'in dağıtılmasını emretmiştir.

Demokrat nitelikli şahsiyetlerin ve öğretmenlerin aşırı sağ terörist derneklerce katledilmeleri, onların serbestçe çalışmasına gözyuman ve elde edilmiş delilleri görmezden gelen hükümetin suç ortaklığıyla giderek artmaktadır. Buna rağmen öğretmenlere karşı baskı ve cinayetleri cesaretlendiren Başbakan, TÖB-DER'in ismini vererek onu «Anayasa temellerini ve ülkenin toprak bütünlüğünü dinamitleyen terörün ve anarşinin temel kaynağı» olmakla suçlamıştır.

TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu ve Merkez Yürütme Kurulu üyeleri halen tutuklu bulunmaktadır. Ayrıca TÖB-DER'in birçok yerel şubesi de kapatılmış bulunmaktadır.

Aşırı sağ hemen hemen hergün öğrenci ve öğretmenleri hedef alan cinayetleriyle bir terör havası yaratarak ordunun şimdiden istekli göründüğü iktidara gelme düşüncesinin hazırlıkları içindedir.

Üniversite profesörleri ve üniversite öğretim üyeleri derneği TÜMÖD'ün üyeleri de faşist teröre hedef olmaktadırlar. Orhan Yavuz, Bedrettin Cömert, Bedri Karafakioğlu, Necdet Bulut, Fikret Ünsal, Ümit Doğanay ve Cavit Orhan Tütengil gibi profesör ve bilim adamları katledilmiş ve onlarcası saldırıya uğramış, yaralanmışlardır.

FISE, tutuklanan öğretmen ve öğrencilerin salıverilmeleri konusunda ısrarlı tutumunu dile getirirken, öğretmenlere ve demokratlara saldıran cinayet örgütlerinin eylemlerinin sona erdirilmesini istemek için, Türk otoriteleri nezdinde olayları protesto etmiştir. Protesto metni UNESCO ve OİT'e (Uluslararası Öğretmen Örgütü) de verilmiştir.

Bu konuda yapacağınız tüm eylemler için teşekkürlerimizle en içten selamlarımızı yollarız.

FISE Sekreteryası»

Doğrudan...

Hüseyin Hasancebi

Beklenmeyen Misafir

Kimi «sol» yazarlar İsrail'in «tanımadığımız» yanlarına karşı bir garip ilgi uyandırdılar. Onların araladığı kapıdan şimdi siyasi gericilik köşeli olarak sızmaya başladı.

İşte örnek!

AP'nin yayın organı niteliğinde bir günlük gazetede, bu partinin senatör aday adaylarından biri şöyle yazabilmektedir: **«Biz Türkiye'siz bir İsrail düşünemeyiz... İsrail'in varlığı da Türkiye için bir garantidir... Türkiye İsrail için Sovyetler Birliği'ne karşı adeta bir Çin seddidir... Türkiye için İsrail de aynı şekilde önemi haiz bir ülkedir... İsrail yenik düştüğü an, bilinmelidir ki, Türkiye geleceğine ait ehemmiyetli ve gerekli bir garantisini kaybedecektir... Orta-Doğu'da üç memleketin geleceğe ait bakış açıları ile menfaatlerinde büyük benzerlik ve yakınlıklar vardır. Bu üç memleket Türkiye, İsrail ve Mısır'dır.» (Son Havadis, 4 Nisan 1980. G. Yerdeş).**

Böyle yazmaya cür'et edebilmek için bir şeylerin değişmiş veya değişiyor olması gerekir. Nitekim değişmektedir. Türkiye, Ortadoğu'da belirmeye başlayan yeni bir «güvenlik kuşağı» üzerinde, Mısır, İsrail ve Suudi Arabistan ile aynı hizaya sürüklenmektedir. İsrail'e karşı yeni bir ilginin filizlenmesi, bu emperyalist tuzaktan kaynaklanmaktadır.

İlişkinin ve ilginin bu düzeyde kalmıyacağı, daha da tehlikeli noktalara sürüklenebileceği görülmektedir.

Tehlikeyi büyüten, Türkiye'nin «her türden» yardıma açık olması ve İsrail'in elinde, bu yardım kalemlerinden birinin fazlasıyla bulunmasıdır. Demirel iktidarının «teröre karşı müdahalede» gelişmiş terör araçlarına acil ihtiyacı vardır. Bunlar İsrail'den temin edilebilir. Geçmişte bunun, bir Türk Dışişleri Bakanı tarafından itiraf edilmiş örnekleri vardır. MİT-SAVAK-MOSSAD, bu resmi itirafın köşelerini oluşturmaktadır. Çöken Savak ayağının yerine, bir yenisi ikame edilebilir. Böylece Ortadoğu'nun ilerici halk hareketlerine karşı kullanılacak bir yeni «Bermuda üçgeni» yaratılabilir.

Türkiye'de bir devlet terörü gelişmektedir. AP iktidarı bu cihadı güçlendirecek bütün «dış yardımlara» açıktır. Nitekim daha şimdiden, İsrail'in yardımını sağlamaya dönük gizli görüşmeler yapılmaktadır. Bu görüşme tutanakları İngiliz Entelijans Servis'in ve F. Alman END örgütünün dosyalarına kadar taşmıştır. Devlet terörüne sağlanabilecek en gelişkin desteğin bir terörist devletten gelebileceği ise mantıki bir sonuçtur.

O halde Ortadoğu'nun batıya kapandıkça ısınan atmosferinde bazı buzların çözülmesi beklenebilir. İsrail-Türkiye arasında, geleneksel dış politika temeli üzerinde yeni ilişkiler geliştirilebilir. Bu yakınlaşmalardan kalıcı ittifaklara varılabilir! Bundan ABD'nin kazanacağı sadece petrol olacaktır. Ama Türkiye daha fazlasını, «son Türk devletini» koruma şansını elde edebilir!

Demirel hükümetine, teröre karşı mücadelede yardım edebileceğini açıklayan İsrail devleti, terörist bir devlettir. Başbakan Begin, King David sabotajından ötürü doksan, Deir Yassin katliamından ötürü de ikiyüz kadın ve çocuğun faturasını omuzlarında taşımaktadır. Azılı terör örgütü «İrgun Zvai Leumi»nin, 1946 yılından bu yana başkanıdır. Baş danışmanı Rafael Eitan ise, tıpkı Begin gibi, zamanında ölüme mahkum edilmiş bir canidir.

İşte Türkiye'de «dürüst», «bilgili», «temiz yaşamış» insanlar olarak tanıtılan ve Batı'nın ölçülerine vurularak «aklanan» İsrail yöneticilerinin geçmişi budur. Birer insanlık düşmanı terörist olarak yetişmişlerdir ve şimdi de terörist devletin başındadırlar.

Türkiye'de iktidar «teröre karşı mücadelesinde» devlet terörü noktasına ulaşmıştır. Öte yandan faşist terör, devletin himayesi altında devlet olmaya tırmanmaktadır. Bu bileşim İsrail'in yardımlarıyla buluştuğu kavşakta yepyeni bir niteliğe ulaşabilecektir.

İsrail bölgesindeki gerilimin başlıca kaynaklarından biridir. Türkiye-İsrail ilişkileri bu gerilimi daha da artıracak nitelikte geliştirilmektedir. İsrail Ortadoğu'yu zaman zaman tutuşturan ama sürekli sıcak tutan bir ateştir ve Demirel iktidarı İsrail'le oynamaktadır.

Bağımlı Mülkiyet İlişkileri Sosyal Devriminin Şartlarını Olgunlaştırıyor

Bilimsel öğretide sosyal devrim ④

Dizimizin bundan önceki bölümlerinde sosyal devrimi ve devrimci durumu genel çizgileriyle ele almıştık. Bu sayımızda konumuzu Türkiye özelinde sürdüreceğiz.

Herkes hemfikir, Türkiye bugün tarihindeki en ağır bunalımı yaşıyor. Gerek ekonomik, gerek sosyal, gerekse siyasal açıdan bu öyle. Özellikle ekonomik kriz had safhaya ulaşmış durumda. Dışa bağımlı, geri kapitalist yapı temellerinden çatırdıyor. Üretimdeki anarşi akıl almaz boyutlara ulaşmış. Ve bu şartlar devam ettiği sürece üretimin yola, yordama sokulması mümkün gözükmüyor.

Şimdi geriye dönüp sosyal devrim şartlarını hatırlayalım ve bu açıdan günümüzdeki durumu irdeliyelim.

Biliyoruz, sosyal devrimin, yani bir üretim biçiminden diğerine geçişin temel şartı mevcut mülkiyet ilişkilerinin, üretici güçlerin gelişmesine kesinlikle engel olması ve üretimin mevcut üretim ilişkileri altında sürmesinin imkansız hale gelmesidir. Türkiye'de üretim esas olarak kapitalist ilişkiler içerisinde yürütülmektedir. Burada da tekelci ilişkiler ağır basmaktadır. Bu açıdan Türkiye'deki durum kapitalist dünyadaki genel görünüşüne benzemektedir ve onun bir uzantısını oluşturmaktadır.

Kapitalist dünyada ise, yine bilindiği gibi yüzyılımızın başından bu yana üretici güçlerle mülkiyet ilişkileri arasındaki çelişki had safhadadır. Mevcut tekelci mülkiyet ilişkileri, üretici güçlerin serbestçe gelişmesini engellemekte, üretimi cendere altında tutan niteliğini sürdürmektedir. Zaten kapitalist ülkelerin yüzyılımızın başından bu yana sosyal devrime gebe olmalarının nedeni ve anlamı da budur. Ancak bu ülkelerde devrimin gerçekleşmemiş ve kimilerinde de bugünden yarına gerçekleşme perspektifinin —herhangi bir ivmelendirici olmadıkça— bulunmuyor olması da bilinen bir olgudur. Bu olgunun, bilimsel-teknolojik devrimden tutun da, devrimlerin emperyalizmin en zayıf halklarında öncelikle gerçekleşmelerine dek çeşitli nedenleri vardır.

Konumuz Türkiye'dir ve emperyalist kapitalist kampın bir üyesi olan Türkiye'de de, yukardaki nedenle devrimin, —tekelci kapitalist mülkiyet ilişkilerine son vererek sosyalist mülkiyet ilişkilerini bir süreç içinde yerleştirecek olan sosyal devrimin— şartları olgunlaşmıştır.

Sosyal devrimin şartları olgunlaşmıştır, ama ne ölçüde? Yani bir diğer deyişle üretici güçlerdeki gelişme mevcut mülkiyet —ya da üretim— ilişkilerini ne ölçüde zorlamaktadır? Üretici güçlerdeki gelişme seviyesi onları örten mülkiyet ilişkileri kabuğunu çatırdatacak bir seviyeye erişmiş midir?

Gelişkin kapitalist ülkelere bakıldığında bu çatırdama fark edilememektedir. Yüzyılımızın başından bu yana bu ülkelerde üretici güçler büyük gelişmeler kaydetmişlerdir. Oysa mülkiyet ilişkileri özünde değişmeksizin —üretim araçlarının özel mülkiyeti olarak— varlığını korumuştur. Zaman zaman çatırdamalar olmuştur, olmaktadır. Ve zaman zaman en zayıf halkalarda üretim araçlarının özel mülkiyeti kabuğu parçalanmakta, bu ülkelerde sosyalist üretim tarzına geçilmektedir. Ama gelişkin kapitalist ülkelerin pek çoğunda mevcut mülkiyet ilişkileri korunabilmiştir.

Buna bakarak Türkiye'deki üretim ilişkilerinin daha uzun süre varlığını sürdürebilecekleri sonucuna varılabilir. Çünkü Türkiye'de üretici güçlerin gelişkinlik seviyesi gelişmiş kapitalist ülkelerdekinden —her halü kârda— daha ileri değildir. İçinde yaşadığımız küçülmüş dünyada bilim ve teknolojinin ulaşmış olduğu ünivesellik Türkiye'de de kimi alanlarda en ileri tekniklerin kullanılmasını mümkün kılabilmektedir. Ama yine de üretici güçlerin tümüyle gelişmiş kapitalist ülkelerdeki kadar ileri seviyede olmadığını kabul etmemiz gerekir. Şu halde mülkiyet ilişkileri «genelinde» aynı —yani kapitalist— olduğundan daha bu kabuğun parçalanması için zamana ihtiyaç olduğu ileri sürülebilir.

Ne ki bu bir soyutlamadır ve bu *genelinde* böyledir. Bir kere gelişkin kapitalist ülkelerde mülkiyet ilişkleri kabuğunun çatırdamaları ortadan kaldırılamamakta, ama sonuna gelmiş kapitalizmin ömrünü biraz daha uzatmayı amaçlayan çabalarla bu kabuğun parçalanması geciktirilebilmektedir. Bu çabaların başlıcalarından birisi ise geri ve bağımlı ülkelerin sömürülmesidir.

İşte bu nokta konumuz açısından önemlidir. Çünkü gelişkin kapitalist ülkelerde sosyal devrimi bir bakıma geciktiren bu olgu, diyalektiğin şaşmaz işleyişiyle, bağımlı ülkelerde tersine bir gelişmeye yol açmakta, sosyal devrimi çabuklaştırıcı rol oynamaktadır.

Bağımlı ve geri ülkelerde bu olgu nasıl kendini göstermekte, nasıl işlevi görmektedir?

Üretici güçlerin seviyesi açısından arada fazla bir fark yok. Hatta gelişkin kapitalist ülkeler kimi alanlarda çok daha ileri teknikler kullanıyorlar, yani onlarda üretici güçler daha gelişmiş denebilir. Öte yandan mülkiyet ilişkileri de özünde aynı. Böyle olunca nasıl oluyor da üretici güçlerin nisbeten daha az geliştiği geri ve bağımlı ülkeler, —ve bu arada Türkiye— gençliğinde sosyal devrime **daha yakın oluyorlar?**

Oluyorlar, çünkü üretim ilişkileri **her iki tipten** ülkelerde özünde aynı **ama bu ülkeler** arasındaki emperyalist-bağımlı ülke ilişkileri, mülkiyet ilişkilerini farklı doğrultuda etkiliyor. Nasıl? Emperyalist ülkelerdeki üretim araçlarının sahipleri, —sahibi olan sınıf— bağımlı ülkelerdeki üretim araçları üzerinde söz sahibi de olduklarından, yani bu ülkelerdeki işbirlikçi burjuvazinin ortağı durumunda olduklarından bağımlı ülkelerdeki mülkiyet ilişkileri, metropollerdekinden —özde olmasa bile— üretim sürecine farklı etkileyen bir yapı gösterirler. İşte bu olgu bağımlı ülkelerde, üretici güçler üstünde daha gevrek bir mülkiyet ilişkileri kabuğu oluşması sonucunu veriyor.

Nitekim Türkiye'de gelişen kapitalizmin bağımlılığını da beraberinde getirmiştir. Doğası gereği sömürücü olan emperyalizm Türkiye'deki kapitalizmi, metropollerdeki kapitalizmi daha fazla yaşatacak bir yapıda şekillendirmiştir. Türkiye'de yaratılan artı değerin bir bölümüne süreç içinde gelişen çeşitli biçimlerde el konulmasını sağlayan bu şekillendirme, bağımlılığı o safhaya getirmiştir ki, bir noktadan sonra bağımlı kapitalist yapının bu ilişkiler içinde üretimi sürdürmesi hemen hemen imkansız hale gemliştir.

Şu denebilir: Kapitalist sistem madem varlığını sürdürmek için her yola başvuruyor. Türkiye'yi de kollasın ve Türkiye'de kapitalist düzenin sürmesine yardımcı olsun!

Bu öneri her bakımdan emperyalizmin doğasına aykırıdır.

Bir kere emperyalist metropollerin bağımlı ve geri ülkelerle ilişkileri onları sömürme esası üzerinedir. Yani emperyalizm kendi ömrünü bir bakıma geri ülkeleri sömürmeyi sürdürdüğü sürece uzatabilir. Bu açıdan emperyalizm kepçeyle alacağı güvencesini görmeden kaşıkla vermez!

Diyelim ki böyle bir güvence gördü, ya da görebilir. Bu varsayımda genel bir kural olamaz. Çünkü bağımlı ülkelerin sayısı pekçoktur ve hemen hepsinde kapitalist üretim ya iflas etmiştir ya etmek üzeredir. Oysa metropol emperyalizmi bir bakıma kendisi «muhtaç-ı himmet bir dede»dir. Bu nedenle bin bir delikten boşalmakta olan küpün hangi deliğine hangi parmağını basacağını endişeyle düşünmektedir.

Hepsinden de önemlisi kapitalizmin kendisi devamlı anarşi üretir. Bir bütün olarak, kendi iç işleyişinde bir sistematizasyona kendi yapısı izin vermez. Yani emperyalist-kapitalist dünyanın bütün-parça ilişkileri içinde karşılıklı koordinasyonunu ve düzenini sağlayabilecek hiçbir güç yoktur ve olamaz da!

Bütün bunlardan anlaşılıyorki emperyalist-kapitalist küpdeki binbir delikten birisi olan Türkiye'yi tıkama diye bir olgu gerçekleşmezse —ki şimdilik olup bitenler bu doğrultudadır— ülkemizde üretimin kapitalist açıdan «normalleşmesi» pek mümkün olmayacaktır.

Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu durumu —Herkesin bildiği ve dilinden düşürmediği bu gerçeği— burada ele alacak değiliz. Göstermek istedik ki Türkiye sosyal devrime bugün her zamankinden daha gebedir.

Sosyal devrime gebe olmak yeter mi? Yetmez! Çünkü Türkiye —ve kapitalist dünyanın tümü— yıllardır sosyal devrime gebe. Ama Türkiye'de devrim olmuyor. Neden? Çünkü biliyoruz, sosyal devrime gebe olmak yetmiyor. Bir de devrimci durumun gerçekleşmesi lazım. Acaba Türkiye bu açıdan ne durumda? Konumuzun bu bölümünü de ileride ele alacağız.

Yayın İlanları

Gus Hall
«İHANET İÇİNDESİNİZ!»
ABD Komünist Partisi'nin Çin Komünist Partisi'ne Mektubu
ilke yayınları
10 lira
Yazışma ve havale adresi: Öner Cıravoğlu
Başmusahip Sk. Tan Ap. 10/11 Cağaloğlu/İstanbul

İRAN'DA ŞAFAK SÖKÜYOR
Tudeh Merkez Komite Üyesi
HISROV RUZBEH'in Savunması
haziran hy yayınları
15 TL
Yazışma ve havale adresi: Öner Cıravoğlu
Başmusahip Sk. Tan Ap. 10/11 Cağaloğlu/İstanbul

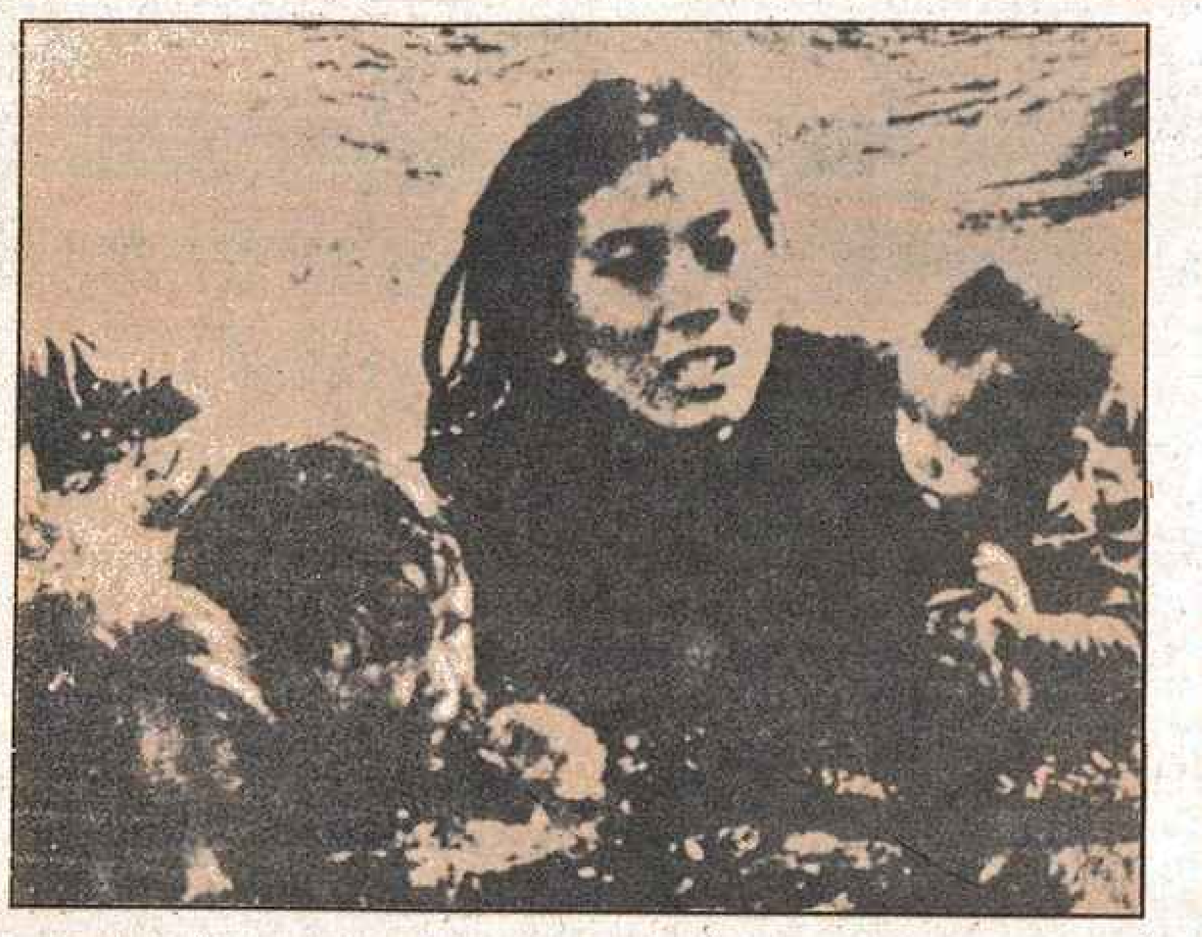

Emperyalizmin insanlıkdışı yalanı

Yukarıdaki fotoğraf Amerikan Haberalma Örgütü CIA tarafından bastırılan bir dergide yayınlandı. Dergide bu fotoğrafın «Vietnam'daki yönetimden kaçmaya çalışan anne ve dört çocuğu» olduğu belirterek, «göçmenler»in acıklı öyküsü anlatılıyor.

ABD'nin «göçmenler» sorunu diye Vietnam ve Güneydoğu Asya halklarının düşmanlarına yardım ettiği ve kovulduğu bu toprakları yeniden ele geçirmek için «göçmenlerin» acıklı öyküsünden sözettiği biliniyor. Ama bu dergide yeralan fotoğraf yalnızca bu yalanı sergilemiyor. Aynı zamanda en insanlıkdışı, en utanmaz yalanı da sergiliyor.

Evet bu anne ve dört çocuğu Vietnamlıdır. Ama şimdi sosyalizm bayrağının dalgalandığı Vietnam'dan kaçmıyorlar. Çünkü bu fotoğraf 1965'de çekilmiştir. Ve Vietnamlı anne, Amerikan uçaklarının attığı napalm bombasının yakıp yıktığı evinden kaçarak, nehri geçmeye çalışmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda Dünya Basını Büyük Ödülü'nü kazanan fotoğrafı çeken Japon gazeteci Kyoichi Sawada ödülünü alamamıştır. Çünkü Sawada 1970 yılında Vietnam'a yöneltilen bir Amerikan hava saldırısında ölmüştür.

Filistin halkı üzerinde yeni hesaplar

● Sedat ve Begin'i acele görüşmeye çağıran Carter, Camp David'de tezgahlanan sahte barışı kurtarmaya çalışıyor.

ABD Başkanı Carter'ın güdümünde İsrail Başbakanı Begin ve Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat önümüzdeki günlerde bir kere daha biraraya gelecekler. Görüşme konusu yine «Filistinlilere özerklik tanınması»! 1978'de Camp David'de tezgahlanan «sahte barış» gereği böyle bir özerklik sözleşmesi yapılması ve bunun 26 Mayıs tarihinden itibaren geçerlilik kazanması gerekiyor. ABD'de başkanlık seçimi yaklaştıkça, yeni «başarı»lar ile puan toplamaya uğraşan Carter bu sözleşmenin bir an önce yapılması için sabırsızlanıyor. Ancak böyle bir sözleşmenin 26 Mayıs tarihine kadar yapılması şimdilik mümkün görünmüyor. Çünkü Begin ve Sedat arasında «özerklik» kavramı üzerinde farklı görüşler var. Ancak bundan Sedat'ın Filistin davasının savunuculuğunu yaptığı anlamı çıkartılmamalıdır. Aksine böylesi bir alış-verişe girmekle Sedat Filistin ve Arap halklarının haklı davasını bir kere daha arkadan hançerliyor. Filistin halkının gerçek temsilcilerinin katılımı olmadan Sedat'ın İsrail ve ABD ile pazarlığa oturduğu «özerklik» sorunu, yalnızca Ürdün nehrinin Batı kıyısında Gazza'da yaşayanlara sahte bir özerklik tanınmasından ibaret. Begin ve Sedat arasındaki anlaşmazlık da Filistin Arap halkının kendi toprakları olan bu topraklarda şimdi kurulması planlanan özerk idare organlarının oluşturulması ile ilgili birtakım konulardan başka bir şey değil.

Filistin Arap halkının bağımsız devlet kurma hakkı 30 yıl önce tanınmıştır ve o günden bu yana çeşitli Birleşmiş Milletler kararlarında defalarca vurgulanmıştır. Bugün Filistin halkının gerçek temsilcisi Filistin Kurtuluş Örgütü'nü tanıyan devletlerin sayısı İsrail'i tanıyanların çok üstündedir. Filistin halkı ve onun haklı mücadelesiyle dayanışma içerisinde bulunan dünya halkları Filistinlilere özerklik adı altında İsrail'in Arap topraklarını işgalini yasallaştırma ve Filistin sorununu «ortadan kaldırma» girişimlerini yine mahkum edeceklerdir.

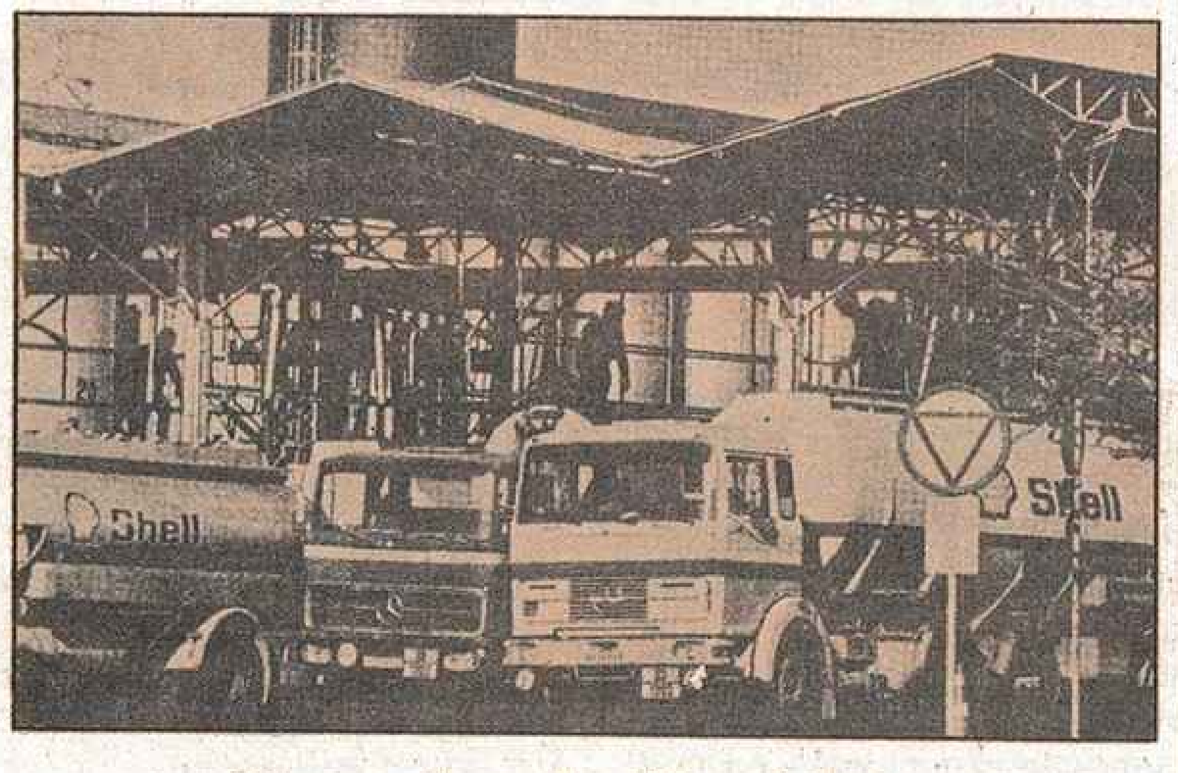

Petrol tekelleri kâr rekoru kırdı

Tüm kapitalist ülkelerde «enerji darlığı» ve «enerji sorunu» sözleri her geçen gün daha sık duyulurken, bu «sorun»un esas kaynağı petrol tekelleri kâr rekorları kırmaya devam ediyor. 1979'un ilk dokuz ayı itibarıyla kâr rekorunu Shell elinde bulunduruyor. Shell'in bu sürede kârını 3 kat artırdığı açıklandı.

Royal Dutch Shell, Kasım ayında net kârının 1979'un ilk dokuz ayı için 18,242,000 milyon Fransız frangı olduğunu açıkladı. Bir önceki yıl aynı sürede Shell'in kârı 6,114,000 milyon Fransız frangı idi. Shell kârını üç katına çıkarırken, diğer büyük petrol tekelleri Exxon ve Gulf da kârlarını iki kat artırdılar.

1979'da petrol ve yakacak fiyatlarındaki artış milyonlarca insanı güç durumda bırakırken, petrol tekelleri büyük vurgunlar vurdu. Şimdiye kadar ulaşmadıkları oranda kâr sağlayan petrol tekelleri «petrol krizi» yaratmayı sürdürüyorlar.

Latin Amerika'da mücadele keskinleşiyor

● ABD emperyalizminin saldırganlığını destekleyen Dünya Bankası Brezilya, Bolivya ve Şili'de, ilerici yönetimler işbaşındayken hiç borç vermediği bu ülkelere bugün milyonlarca dolar yardım yapıyor.

Latin Amerika'da ABD emperyalizminin saldırısı azgınlaşıyor. Çünkü Latin Amerika halklarının yükselen mücadelesi uzun yıllar bu ülkelerin üzerine kabus gibi çökmüş bulunan ABD emperyalizminin çıkarlarını açıkça tehdit ediyor.

Latin Amerika ülkelerinde özellikle ABD kökenli çokuluslu tekellerin bu ülkelerin ekonomik ve siyasal hayatlarında ne denli etkin rol oynadıkları Şili örneğinde bir kere daha sergilenmişti. Latin Amerika'da ABD yatırımları 1940'lardan bu yana 10 kat artmış bulunuyor. Ve bu yatırımlar ABD'nin toplam dış yatırımlarının —yüzde 18'ini oluşturuyorlar. Bu yatırımlar ise çok büyük kârları getiriyor. Örneğin 1976'da Latin Amerika'ya 154 milyon dolarlık ABD sermayesi girdi.— Buna karşılık elde edilen ve yeniden yatırım yapılan 1 milyar 302 milyon dolarlık kârdan başka, 1 milyar 95 milyon dolar da Latin Amerika ülkelerinden dışarıya akmış bulunuyor. Böylesine kâr getiren bir alanda ABD emperyalizmi egemenliğini korumak üzere her türlü zorbalığa başvuruyor. Latin Amerika'da kendisine sadakatle hizmet eden faşist, gerici yönetimlere her yönden artan desteğini sürdürüyor. ABD emperyalizminin doğrudan desteği dışında uluslararası emperyalist finans kuruluşlarının Latin Amerika ile ilgili izlediği politika, yine emperyalizmin Latin Amerika üzerindeki hesaplarını açıkça gösteriyor. Bunu görmek için Dünya Bankası ile Latin Amerika ülkelerindeki ilişkilere gözatmak yeterli.

Brezilya, Bolivya ve Şili'de ilerici yönetimlerin işbaşında olduğu yıllarda Dünya Bankası'nın bu ülkelere hiç borç vermediği görülüyor. Buna karşılık, Dünya Bankası Brezilya'daki yönetime 1964-77 yılları arasında yılda ortalama 212 milyon dolar borç vermiş. Bolivya'ya 1952-70 yılları arasında Dünya Bankası hiç borç vermezken, askeri-faşist yönetimin işbaşında olduğu 1970-77 yılları arasında yılda ortalama 25 milyon dolar borç vermiş bulunuyor. Şili'de Halk Birliği hükümeti zamanında hiç borç vermeye yanaşmayan Dünya Bankası, 1974-77 yılları arasında katil Pinochet yönetimine yılda ortalama 32 milyon dolar borç verdi.

Latin Amerika halkları emperyalizmin ekonomik ve siyasi saldırısı altında. Ama Latin Amerika halklarının yükselen mücadelesi bu saldırıyı kıracaktır.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde Kampuçea halkına yardım için ilâçlar ve diğer gerekli araclar hazırlanırken,

Barış, kardeşlik, dayanışma

«Yardım» sözünün ülkemizde çok sık duyulurken, sosyalist ülkelerle tüm dünya halkları arasında barış, kardeşlik ve dayanışma temelinde yardımlaşma her geçen gün daha da köklü gelişiyor. Ama bu yardım emperyalizmin yardımı gibi başka ülkelerin insangücü ve hammadde kaynaklarını sömürmek, başka ülkelerin insangücü ve hammadde kaynaklarını sömürmek, başka ylkelerin içişlerine karışmak, onların bağımsızlığını ve egemenliğini çiğnemek türünden sözde «yardım» değil.

Sömürü düzenini ortadan kaldırmış, insanların gerçekten eşit ve özgür olduğu toplumu kurmuş olan sosyalist ülke halkları, diğer ülke halklarının da sömürü ve baskıya karşı verdikleri mücadelenin başarıya ulaşması, daha ileri yaşama koşullarına kavuşması için onları destekliyor, dayanışma gösteriyor. Emperyalizme karşı verdikleri mücadelede başarı kazanmış, aydınlık bir geleceğin temelini atmış ülkelerde emperyalizmin açtığı yaraların sarılması, ülkenin her yönden gelişmesinin hızlanması için yardım ediyorlar.

Emperyalizmin ağır talanı ile karşı karşıya olan geri ülkelerde, emperyalist «yardımlar» uluslararası tekelci sermaye ve işbirlikçilerinin cebini daha fazla kârla doldururken, sosyalist ülkeler bu ülke halklarının daha iyi yaşamasına katkıda bulunacak ve karşılıklı yarar, birbirinin içişlerine karışmama ve dostluk temelinde yardımda bulunuyorlar.

Barış ve Sosyalizm

ABD Askeri Harcamaları

Saldırganlık paktı NATO'nun kuruluş yıldönümünde dünya emperyalizminin yeniden «soğuk savaş», daha fazla silahlanma ve savaş kışkırtıcılığı ile karşı karşıya bulunuyor. Avrupa'daki NATO ülkelerinin topraklarına yeni ABD nükleer füzelerinin yerleştirilmesi planları ile Avrupa'nın ve tüm dünyanın güvenliği tehdit edilirken, imzaladığı SALT-2 anlaşmasını unutmuş görünen ABD Başkanı Carter'ın soğuk savaş çığlıkları da artarak sürüyor.

Özellikle ABD emperyalizminin bu yoğunlaşan savaş ve silahlanma kışkırtıcılığında çokuluslu tekellerin etkisi ve çıkarını anlamak güç değil. 1955'den savaşın sona erdiği süreye kadar Vietnam saldırısı sırasında ABD'de askeri siparişlerin yüzde 75'ini karşılıyan, başlıca tekeller arasında yer alan Boeing 16 milyar, General Dynamics 14 milyar, North American 13.3 milyar, United Aircraft 11.6 milyar kazanç sağladılar. Bu tekellerin askeri harcamalardan en büyük payları almasının ise ABD kongresindeki temsilcileri aracılığıyla sağlandığı biliniyor. Askeri-sanayi kompleksi açısından, California'da North American, Rockwell, Lockheed ve Douglas şirketlerinin Teksas'da ise General Dynamics'in hüküm sürdüğü, New York'un Grumman'ın alanı bulunduğu, Washington DC'nin Senator Henry Jackson ve Boeing demek olduğu, Missouri'nin Stewart Simington ve MC Donnell şirketine, Georgia eyaletinin Richard Russel'a ve Lockheed'e bağlı olduğu biliniyor.

Silâhlanma yarışından pay alan, yalnız silah sanayiinde yoğunlaşan tekeller değil. ABD'nin en büyük 20 uluslararası şirketinin Pentagon'un en büyük sözleşmecileri olduğu görülüyor. New York Times'in yazdığına göre tüketim malları üreten 1000'den fazla şirket aynı zamanda silah üretimi ve ihracatında yer alıyor. Askeri üretim için sözleşme yapanlar arasında petrol tekelleri Exxon ve Gulf Oil, otomobil üreticisi General Motors, bilgisaray üreten IBM, TV üreten RCA şirketi ile Goodyear (lastik), Dupon (kimyasal madde), Singer (dikiş makineleri) ve Westinghouse (elektrik araçları) bulunuyor.

ABD askeri harcamaları için 1980 bütçesinden 143 milyar dolar ayrılmış bulunuyor. 1979 için ayrılan harcama 131 milyar dolardı. 1980 bütçesinden ayrılan bu rakamla, bugüne kadar yapılan en yüksek harcamanın (Vietnam savaşı sırasında 1965-68'de) rekoru kırılmış oluyor. Bu rekor bir yandan tekeller için kâr rekorları getirirken, diğer yandan tüm dünya halklarının yalnızca geleceğini tehdit etmekle kalmıyor, aynı zamanda bugün daha iyi yaşamasını engelliyor.

SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

Sanat ve Kültür Manzaraları

Zeynep KARABEY

Yıl 1980, aylardan Nisan. Bir sinema-tiyatro sezonu bitmek üzere.

Ve...

Memleketten sanat ve kültür haberleri...

● Sinema izlemek isteyenler için birbirinden güzel seks filimleri dolu. Üç filmi bir arada tek masrafla çekebilmek gibi üstün yetenekli olan filmcilerimiz, filimlerini Anadolu piyasasına makinalı tüfek gibi sallıyor. Seyirci de vurulup vurulup düşüyor bu filimlere. Çetelerin ellerinde sıkı sıkı tuttukları salonlarda dişe dokunur filim gönderilmesin diye —Allah razı olsun— sansür de elinden geleni ardına koymuyor. Türk malı seks filmi sıkıcı gelirse, halk hiç sıkılmıyor. Göz oyma, ciğer deşme, karın yarma, boyun kırma konularında uzman olmayı kolaylaştırıcı filimlerden birine gidebiliyor. Bunlardan birini izlemek, kişinin «titreyip kendine dönmesi» için yeter de artar bile.

● Yabancı filim piyasası hiç de fena sayılmaz. Amerikan toplumunun tüm dertlerini, tedirginliklerini Türk halkı içi yana yana izlemekte ve «dost ve mütefik Amerika» halkı için yana yakıla ağıt tutmakta. Neyse ki süper adamları var onların. Artık «Yangın Kule»leri olsa da, Vietnam'da pırlanta gibi Amerikalı çocukların başına pis işler gelse de, üzülmeyebiliriz. Süperadam imdata mutlak yetişecektir. Bu yıl fiyatların azıcık kabardığını gören filim ithalatçıları bir-kaç izlenir filim getirmeyi göze aldılarsa da, iki-üç kentte, iki-üç sinemada izlenen bu filimlerle genel ortamı değiştirmek zor.

● Ama siz ne yaparsanız yapın beyler, onlar alırlar baş larını, giderler. Bu yıl tüm olan bitenlere karşın sıram sıram dizildi, nicelik, nitelik açısından hiç de yabana atılmayacak Türk filimleri. Alın size «Sürü», «Demiryol», «Yusuf ile Kenan»... Yalnızca üçü. Filimcilik yapmak için analarından emdikleri burunlarından geliyor ama, karpuz ya da portakal satmaya, paraya gözlerini dikip filim sevdasını bir yana atmaya hiç niyetleri yok. Üstelik çetelerin ellerindeki sinema salonlarına yalvaracakları yerde, kendi salonlarını da açmalarına ne buyrulur? Artık, İstanbul'da, Ümit Tiyatrosu salonunda tüm «para yapmaz» diye, sansürle takıştı diye itilen filimlerin neler yaptığını birlikte izleyeceğiz.

● Gelelim tiyatro dünyamıza... Dünyanın en eski sanatı tiyatro, doğdu doğalı böyle bir ülkede, böyle bir serüven yaşamamıştı. Can mı çekişiyor, yeniden mi doğuyor? Her kafadan başka bir ses çıkmakta. Bize kalırsa, tiyatro, Türkiye'deki yaşamının en güç günlerini geçirmekte. Tiyatro sanatçısı olabilmek için neredeyse «Televizyonda reklam dublajı yaptın mı?» diye soracaklar insana... Özel tiyatrolar son güçleri ile köklerini sağlam bir salona salmaya çalışırken, Devlet tiyatroları bir itiş-kakış içinde. Devletin sanata ayırdığı paraları çar-çur ediyor. Sırf «eski yönetimin» piyesi kalksın diye, bir-kaç hafta için alel-acele piyes konuyor. Yine aynı amaçla, başarı ile süren piyesten «adam çalınıyor» ki, oyun tökezlesin, kendiliğinden gitsin. Oyun kaldıracak yürek bile yok. Tüh, yazıklar olsun... Devlet tiyatro sanatına mı katkıda bulunmak istiyor, yoksa bir-kaç kişinin gönlünü mü alıyor, belli değil.

Özel girişimlerin yönleri çok belli. Bir yanda «Yedi Kocalı Hürmüz», «Harikalar Kumpanyası», tıkır tıkır para yapmak için planlanmış, örneklerine batıda çok rastlanan olaylar. Para yapıyorlar da. Ama devrimci ögelerine dokunulmadan, yalnız tiyatro yapmak için, devrimci tiyatro için sahnelenen oyunlar iş yapmıyor mu? Onlar da yapıyor. Ama onları yapan grupların tuzları ötekiler gibi guru değil. Ucu ucuna yetişiyor herşey. Kıl payıyla kurtarıyorlar yaşam kavgasını.

Tiyatro bir yaşam savaşı veriyor. Her ne kadar bir yandan Devlet, öte yandan «hür teşebbüs» gırtlağına bassa da...

● Bir zamanlar Devlet Opera ve Balesinin de yönetmeni olan Cüneyt Gökçer'in opera için şöyle dediği rivayet olunur: «Türkiye'de opera sahnelenmektense, Türkiye'deki opera sevenleri uçağa doldurup yılda bir Viyana'ya, Paris'e opera seyrettirmeye götürmek daha ucuza çıkar...»

Eh, yalan sayılmaz. Yüzbinlerce lirayı döker opera, ortaya klasik bir yapıt çıkar. Her oyunda otuz kişi, kırk kişi. Adam başına hesaplansa, herhalde on bin liraya filan bilet satmak gerekirdi... Cüneyt Gökçer şu iyiliği yapsa da, opera meraklıları ile birlikte Viyana'ya gidiverse. Türkiye önemli iki dertten kurtulurdu!

Devletten başkasının kıvıramadığı bu sanat dalını, bizim devlet evirip kıvırıp eğri-büğrü etmesini çok iyi biliyor. Bu yıl, iyiden iyiye yüzüne gözüne bulaştı opera. Hiçbir yeni yorum getirmeden, aynı tekdüzelikle kona-kalka eskitilen klasikler iş yapmayınca, bir zamanların «hâlk» yapıtlarından medet umulmakta. Gelsin «Lüküs Hayat», «Deli Dolu»... Titreyip kendimize dönelim. Bizim neyimize gerek opera mopera? Devlet kursa bir «Yeni Direklerarası Kumpanyası», bakın nasıl tıkır tıkır para yapıyor...

«Opera Sanatı» Türkiye'de nasıl uygulanabilir, nedir yolu yordamı, bunları başkaları tartışsın. Çünkü Devlet Opera ve Balesi başarılı olamayışının kusurunu Batının klasik bestecilerinde bulmuş... Onların yapıtlarında iş yok herhalde, yerlilere dönüyor yavaştan yavaştan...

....

Sinema, Tiyatro, Opera... Bu saantlarda kıran kırana bir savaş sürmekte. Yaşam savaşı. Ya yazın? Yazarlar kitaplarının basılmasını bekliyor. Yayınevleri kağıt tahsisi peşinde Elbette bunlar «bazı» yazarlar, «bazı» yayınevleri için geçerli değil... Kitap fiyatı almış başını gidiyor. Ucuz kitap bulmak düş oldu artık.

Orada da yaşam zorlaştırılıyor... ki, devrimcisi, yararlısı ölüp gitsin, büyük başlar yasasın diye.

Müzik? Resim? İşte meydanda. Resim yapmak için malzeme, müzik dinlemek için gereçler gerek. Bunların tümü çok sıfırlı rakamlarla anlatılıyor.

İyi plak alınca iyi para, o iyi plağı çalacak iyi pikap... Bunların tümü para sahiplerinde var. İyi bir kağıdı yine iyi para ile, iyi boyayı iyi para ile... tümü parasal engellerin ardında gizli.

....

Kiminin gırtlağına bastılar öldürüyorlar, kiminin peşine takıldılar kovalıyorlar, kiminin üstüne etiket koydular kaçırıyorlar..

Amaç sanatı bir azınlığın tekelinde bırakmak. Kitleleri bir yana itivermek.

Ama sonuç başarılı mı? İnsanlar, Devlet kuruluşlarını tümden reddedebilir mi? Orkestra konserlerine, Türk müziği konserlerine gitmiyor mu? Sevmiyor mu? Tiyatro yığınları çekmiyor mu gerektiğinde? İnsanlar istedikleri gibi filim yapamıyorlar mı? İnsanlar istedikleri kitapları, üçüncü elden, dördüncü elden okuyamıyorlar mı?

«Haydi beyler başka kapıya...» diyene dek biraz daha uğraşacağız. Sonrası kolay.

Sanat halk ürünü oldukça, halktan kopmaz ya... Bunu öğrenecekler birgün.

Edebiyatta Sınıf Tavrı

Seyyit NEZİR

İşçi sınıfının sömürü ve baskıya karşı mücadelesi yükseldikçe, sanat ve debiyatın işlevine ilişkin tartışmalar da yeniden ve güncel sorumlulukları da içeren boyutlarla gündeme geliyor. Değişen hayat, yeni türde insani ilişkiler üretirken, bunların edebiyata nasıl yansıyacağının konuşulmasını ve giderek edebiyatın temel sorunlarının yeniden ele alınmasını, ayrıntıların ne ile temellendirileceğinin bir daha belirlenmesini önceki belirlemelerin ne ölçüde geçerlilik taşıdığının gözden geçirilmesini gerekli kılıyor. Hemen her toplumsal yenileşme döneminde edebiyatın da kendisine yeni sorular yöneltmesi bu nedenle kaçınılmaz oluyor.

Edebiyatımızın son yıllarda yeni sorulara denebilir ki eleştiri dahil bütün türlerde yeni karşılıklar araması bunun bir göstergesidir. İlerici edebiyat saflarında sosyalist gerçekçiliği yaygın ve sağlam bir yöntem konumuna çıkarma çabalarında bu olgunun daha açık biçimlerde gözlendiği ve yine edebiyatta sınıfsal tavrın bu genellikle herkesin benimsediği ama ne olduğunda pek de anlaşmaya varılamayan tavrın da ikide bir al baştan tartışıldığı bir gerçektir.

Edebiyatta sınıf tavrının ülkemiz geleneğinde nelere dayanacağı ve nasıl yansıyacağı konusunda ortak belirlemeler kadar dahası ondan da çok; farklı belirlemelere varılmasının nesnel nedenleri vardır. Bunun en başında da işçi sınıfının öncü siyasal örgütlerinin su-ekmek gibi zorunlu olan birliğinin sağlanamamış olması geliyor. Çünkü toplumsal yenileşmenin niteliğini adlandırmada, ona yön vermede ayrılıkların olması, konuya yaklaşımda ve çözümlemede de güçsüzlüğün denilmese bile eksikliğin bulunmasına yol açıyor. Edebiyata açılım sağlıyacak bilimsel belirlemelerin, edebiyatın deşerek insanları ezeceği somut ilişkilerin en canalıcı olanlarının yakalanabilmesinde güçsüzlüğü getiriyor.

Edebiyatın kendi yolunu kendisinin açması çabalarının yokluğu demek değildir bu. Ama bu arayışın yer yer bir kısır döngüde tıkandığı, yeni örneklerin, kuramsal tartışmaların çokçası sonuçsuz kaldığı da görülmüyor değil. En azından, edebiyatın toplumsal yenileşmeyi verebilmede kendi için gerekli temeli kuramadığı, hadi bir adım daha geri atarsak, hiç değilse bütünlüklü olarak kuramadığı ortadadır. Üstelik ideolojik birlikteliğe doğru atılan adımlara etkin biçimde katılmadığı sürece, bu sağlam ve bütünlüklü temel kurulamıyacaktır.

60'lı yıllardan bu yana yalnızca nicel planda kalmayan, nitel olarak da gözle görülür-ne demek, toplumsal hayata ağırlığını dayatırca hızlı bir hareketlenmeye giren işçi sınıfının ve onunla diyalektik ilişkiler süreci içinde tavır geliştiren öbür sınıfların edebiyata yeterince ve sağlam bir bakış açısıyla yansıyabildiğini söylemek güçtür. Son yıllarda, ülkenin siyasal ve sosyo-ekonomik sorunlarından kültürel sorunlarına kadar herşeyinin tartışılmasında göz ardı edilmek şöyle dursun, nabzının atışlarına kadar ne duyup ne düşündüğü bilinmek istenen işçi sınıfının burjuvaziden gördüğü değeri ilerici edebiyattan görebildiğini öne sürmek oldukça zordur. Burjuvazi, attığı her adım da işçi sınıfının ağırlığını düzenin kefesinde tartmak gereğini duyuyor. Ama ilerici dahası sosyalist gerçekçi temelde gelişmek isteğinde olan edebiyatımızın, bu ağırlığı bir türlü duyup duyurmayı başaramadığı gizlenemiyecek kadar açıktır. Ancak edebiyat bunun acısını da duymuyor denilemez...

Ne var ki, çekilen sancıların edebiyatta doğru sınıfsal tavrı doğurabilmesi için gerekli olan, üstelik sezilmeye, artık apaçık görülmeye başlandığı halde, bu tavrı almaya yönelik **kayda değer kımıldanışlar yok gibidir. Arada bir tek tük görülen çıkışlar, süreklilik kazanacağı örgütsel bağlantılardan yoksun olduğundan, üzerinden kısa bir süre geçince eriyip gidivermektedir.**

İşçi sınıfı, toplumsal yenilenmenin yönünü belirlemeye adaylığını koymuştur ve her geçen gün bu doğrultuda adımlar atmaktadır. Ama somut insan ilişkileri içindeki yanlışlarını görebilmek, yanlışları aşabilmek için edebiyata düşen sezdirici ve dönüştürücü görevin yapılmasını beklemektedir. İlerici yazarın, sosyalist gerçekçilikten yola çıkan yazarın, bu bekleyişe tam saatinde buluşmalarla karşılık vermesi ise, zorunlu olduğu için mümkündür de.

Gerçek
Sahibi: Ali Kar,
Sorumlu Müdür: Hamit Çaylı
Adres: Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 Cağaloğlu - İstanbul **Tel:** 28 27 41,
Ankara Bürosu: Kızılırmak Caddesi, Kızılırmak Apt. 36/5 Yenişehir, **Tel:** 17 28 70 **Dizgi:** Kitle Gazetecilik Matbaacılık A. Ş **Baskı:** Hürriyet Ofset Tesisleri

Emperyalizmin oyunlarını

Baştarafı s. 1'de

Emperyalizm sadece Akdeniz'de 199 askeri üsse sahip ve bunun 61 tanesi Türkiye topraklarında. Yurt topraklarının 35 bin kilometre karesi Amerikan üslerine tahsis edilmiş. Geçmişte bu üslerden kalkan uçaklar sosyalizmin egemenliğ'ndeki topraklar üzerinde casusluk uçuşları yaptı. Geçmişte bu üsler emperyalizmin boyunduruğundan kurtulma mücadelesi veren Irak, Suriye ve Mısır'a karşı bir tehdit unsuru olarak kullanıldı. Bugün ve yarın hem kendi halkımıza karşı hem de başka halklara karşı tekrar kullanılacak.

Buna izin vermeyeceğiz. Buna izin vermemek boynumuzun borcudur. Çünkü biz biliyoruz ki bütün mazlum halklar için olduğu gibi Türkiye halkı için de ulusal ve sosyal kurtuluşun önündeki en büyük engel emperyalizmdir, onunla işbirliği içindeki tekelcilerdir. Çünkü biz biliyoruz ki Vietnam halkının, Kampuçea halkının, Angola halkının, Karayip denizindeki küçük Grenada halkının zaferleri bizim için de kazanılmış zaferlerdir, bizim kurtuluşumuzu da yakınlaştıran zaferlerdir. Emperyalizmin ülkemiz ve içinde yaşadığımız bölge ve hatta dünya üzerinde oynamak istediği oyunları engellemek için bizim omuzlarımıza düşen görevler de hem bizim kurtuluşumuzu yakınlaştıracak, hem başka mazlum halkların.

Yine biz biliyoruz ki egemen sınıfların despotizmi arttıkça, açık faşist diktatörlük tehlikesi yaklaştıkça emperyalizmin ülkemiz üzerindeki egemenliği de pekiştirilmek istenmeketdir. Şovenizm, siyasi gericilik, baskı ve sömürü bunlar hep militarizmle, soğuk savaş kışkırtıcılığıyla, anti-komünizmle ve anti-sovyetizmle atbaşı beraber yoğunlaştırılır. Ezilenlerin, sömürülenlerin bilinçleri üzerine bir sis perdesi çekmek için, ezenlerin, sömürenlerin sınıf hakimiyetlerini, emperyalizmle daha bir bütünleştirerek perçinlemek için.

Tüm antifaşist güçlerin birliğiyle, buna izin vermeyeceğiz. Faşist saldırıyı göğüsleyeceğiz ve onu ülkemiz sahnesinden silmek için ileriye atılacağız. Şovenizmle, militarizmle mücadele edeceğiz.

NATO'nun ülkemizdeki ömrünü günbe gün kısaltacağız.

Halkımızı, sömürüyü tarihin derinliklerine gömmüş olan sosyalist dünyanın onurlu bir parçası yapacağız.

Hürcam-İş

Baştarafı s. 1'de

lattığı sözleşme görüşmeleri bir süre önce uyuşmazlıkla sonuçlanmıştı. Sendikanın ve üyelerinin bilinçli ve kararlı tavırları karşısında sözleşme görüşmeleri tekrar başlamış ve 1 Nisan günü anlaşmayla sonuçlanmıştır. Görüşmelerin başından sonuna kadar üyelerin söz ve karar sahibi olmaları sağlanmış, böylece cam işkolundaki en ileri sözleşme gerçekleşmiştir.

Saat ücretlerine 1. ve 2. yıllarda 40'ar lira ücret zammının yanı sıra 1. ve 2. yıllar için 5'er ikramiye, 17.000 lira net yakacak yardımı 8 bin lira izin ödeneği ile birçok sosyal hakların elde edildiği sözleşmenin getirdiği en önemli kazanım haftalık çalışma süresinin 40 saate indirilmesidir.

40 saatlik çalışma haftasının kazanılması için sürdürülen mücadelenin bütün işkollarında yakıcı bir önem kazandığı bugünlerde Hürcam-İş'in cam işkolunda bunu gerçekleştirmesi işçi sınıfımız açısından ileri bir adımdır. Bu adım Hürcam-İş'in ve onun bilinçli üyelerinin kararlı mücadelesi ile atılmıştır.

Kitle Gazetesi

Baştarafı s. 1'de

le Gazetesinde yayınlanan bir yazıda MİT'e hakaret edildiği gerekçesiyle açılan davada mahkemes bilirkişinin görüşlerine başvurmuştu. Bilirkişi sözkonusu yazıda «suç unsuru» bulunmadığı biçiminde görüş beyan ettiği halde, mahkeme mahkümiyete karar verdi.

Kitle gazetesinde yayınlanan sözkonusu yazıda MİT-Maocu-CIA işbirliğinden sözediliyor ve demokrasi güçlerinin dikkati çekiliyordu.

Öte yandan, biri yine MİT'e hakaret gerekçesiyle olmak üzere, Yusuf Hasançebi hakkında açılan bir çok siyasi dava, sivil ve sıkıyönetim mahkemelerinde sürmektedir. Siyasi davaların alabildiğine yoğunlaşması, kaygu verici gidişatı gösteriyor.

Öte yandan tekelci basının MİT'deki bazı dairelerin içyüzünü açıklayan yayınlar yapıp bu örgütü aklamaya çalıştığı bir dönemde, üstelik bilirkişinin aksine görüş belirtmesine rağmen, MİT'i anlatan bir yazıdan ötürü mahkümiyet kararı verilmesi dikkati çekicidir.

Yusun Hasançebi'nin avukatları sözkonusu kararı temyiz etmişlerdir.

Maden-İş

Baştarafı s. 1'de

linçli ve kararlı tavrı karşısında paniğe kapılan patronlar örgütü MESS, TRT'nin ve burjuva basın yayın organlarının sağladığı olanaklardan yararlanarak her türlü yalanlarla ve utanmazcasına işçi sınıfına saldırıya geçmiştir. Metalurji işçileri bu aşağılık yayınlara grevlerini yaygınlaştırarak yanıt vermiştir. İşçilerin grev silahına daha sıkı sarılmaları ve demokrasi güçlerinin metalurji işçilerinin saflarında yer alması karşısında patronlar örgütü MESS, işçi sınıfını teslim alamayacağını görmüştür.

Metalurji işçileri şanlı geçmişlerine layık olduklarını bir kez daha kanıtlayacaklardır. Demokrasi güçlerimiz böyle bir başarıyı gerçekleştirmek için ellerinden geleni yapacaklardır.

Yine IMF'nin

Baştarafı s. 1'de

leştiren Demirel hükümetinin elemanları buna gerekçe olarak üç ay sonra yeni bir devalüasyona gerek kalmamasını ileri sürüyorlardı. Oysa iki ay sonra dolar 70 liradan 75 liraya fırladı. Karaborsada ise 81 lirayı aşıyor. Öyle anlaşılıyor ki IMF'nin liranın dalgalanmaya bırakılması yolundaki önerileri, ayda bir kaç kez yapılacak devalüasyonlarla hayata geçirilecek.

Demirel hükümetinin «başarısı» para değerinde göstermiyor kendisini sadece. Sanayi ve ulaştırmanın en temel girdisi olan petrol ürünlerine son üç ay içinde üç kez zam yapıldı. Bu üç zammın son ikisi ise otuz gün içinde gerçekleştirildi. Son zamla benzin 38 liraya, tüpgaz 210 liradan üçyüz liraya yükseldi. İlâç fiyatlarında büyük artışlar oldu. Artık bir tek aspirin 1,5 lira. Anlaşılıyor ki emekçi kitleler başlarının ağrısından kurtulmak için burjuvazinin başını ağrıtmaktan başka çare olmadığını daha süratle anlayacaklar.

Barış

Baştarafı s. 1'de

ğü kısırlıktan bir türlü kurtulamamış, belli bir gurubun örgütü olarak çalışmıştı. Halbuki ülkemizde milyonlarca barışsever vardı. Bunları örgütlemeksizin, bu geniş barış güçlerinin temsilini sağlamaksızın barış hareketini güçlendirmek ve başarıya ulaştırmak mümkün olamazdı. Barış Derneği'nin yönetimine egemen olan grupçu görüş, yıllardır yaptığımız uyarılar karşısında duyarsız kalmış, «benim olsun da ne kadar olursa olsun» anlayışının üstüne çıkmayı başaramamıştı.

Günümüzün yakıcı barış görevleri karşısında barış hareketinin birliği sorunu kendisini fazlasıyla dayatıyordu. TSİP'in bu konudaki ilkeli yaklaşımı tek doğru çözüm olabilirdi. Bunun için bazı engellerin aşılması gerekiyordu.

Kongre TSİP'in öngördüğü ilkeler doğrultusunda Derneğe yeni bir nitelik kazandırmayı gündemine aldı. Bu, tüzüğün ve örgüt yapısının yeniden düzenlenmesini gerektiriyordu. Yazımızı kaleme aldığımız sırada, bu sorun görüşülüyordu.

Kongre sonuçlarını ve elde edilen kazanımları gelecek sayımızda ele alacağız.

«Mersin valisi

Baştarafı s. 1'de

meye kesinlikle kararlı olduğunu söylemiştir.

Ali Kar'ın demeci şöyledir:

«Mersin Valisi DİSK'in ilân ettiği, 1 Mayıs gösterilerinin yapılacağı şehirlerden birisi olan Mersin'de 1 Mayıs'ta sokağa çıkma yasağı konacağını açıklamıştır. Demirel'in bir günde değiştirdiği 67 ilin valilerinden birisi bu tutumuyla hem kendisinin, hem de kendisini bu göreve atayanların nasıl demokrasi düşmanı olduklarını, en temel hukuk kurallarını nasıl hiçe saydıklarını açıkça kanıtlamıştır.

Toplantı ve Gösteri düzenleme her yurttaşın, her kuruluşun en temel haklarından birisidir ve Anayasanın 28. Maddesi ile güvence altına alınmıştır. Mersin Valisi 1 Mayıs gösterisini engellemek için Anayasayı ve hukuğun temel ilkelerini ayaklar altına almak cüretini göstererek, 1 Mayıs'ta tüm Mersin halkını hapisle cezalandırmaktadır. Bu davranış AP'nin ve yandaşlarının halkı hiçe sayan, temel insan hakları ile alay eden «devlet de benim, hukuk da benim!» ilkel anlayışını yansıtmaktadır.

Mersin Valisi 1 Mayıs'tan daha bir ay önce sokağa çıkma yasağı koyacağını ilan ederek Anayasa suçu işlemiştir. Anayasayı gözünü kırpmadan çiğneyen bir kişinin Vali olması Demirel ve yandaşlarının demokrasi ve işçi düşmanlığını sergileyen ibret verici bir örnektir. Bu yüz karası olay, AET'ye yamanmak isteyen «batı demokrasi»si hayranlığının iç yüzünü iyot gibi açığa çıkarmıştır.

1 Mayıs gösterilerini engellemek kimsenin elinde değildir ve gücü de yetmez. Şimdiden hukuki yollara başvurulacak ve Mersin Valisinin keyfi uygulaması önlenecektir. Ayrıca Anayasa suçu işleyen Vali hakkında gerekli kovuşturmayı yapmak savcıların görevidir. Mersin Valisi ve onun taklit etmeye yeltenecek diğerleri bilmelidirler ki işçi sınfımız, emekçi halkımız çalışan yığınlar 1 Mayıs'ta birlik, mücadele, dayanışma azimlerini pekiştirmeye kesinlikle kararlıdırlar.»

Demirel işçilerin

Baştarafı s. 1'de

tığı açıklamada, bu uygulamanın IMF ve emperyalist kredi kuruluşlarının dayattığı kemerleri sıktırma politikasının bir parçası olduğunu, OECD'nin kredi kararını ertelemesinden sonra bunun bir «ihtar» olarak gören Demirel'in ilk ağızda işçilerin cebine el attığını söylemiş, ancak emekçilerin kendilerine öngörülen açlık ve sefalete boyun eğmeyeceklerini belirtmiştir.

Ç. Anadol'un açıklaması şöyle:

«Emperyalist kredi kuruluşlarının dayattığı kemerleri sıktırma politikasına dört elle sarılan Demirel ,ilk ağızda işçilerin cebine el atacağını işçi ikramiyelerini ödemeyerek bir kez daha kanıtlamıştır. Kamu kesiminde çalışan işçilere ikramiyeleri yıllardır ilk defa ödenmemektedir. Sadece 1 ay içinde, son Şubat ayında hayat pahalılığının yüzde 20'yi aştığı Türkiye'de, ikramiyesini hesap ederek borç harç geçinmeğe çalışan işçilere reva görülen bu uygulama işbirlikçi burjuvazinin ve onun gözde temsilcisi Demirel'in işçi düşmanı politikasını iyice açığa çıkarmıştır.

Basında çıkan haberlerde IMF ve diğerlerinin, mevcut ücret kısıtlamalarını yeterli bulmadıkları belirtilmektedir. Son olarak OECD'nin kredi kararını ertelemesinin esas nedenlerinin, hem bu konuda bir ihtar, niteliği taşıdığı, hem de ABD ile ikili antlaşmaların imzalanmasını ivmelendirmeyi amaçladığı bilinmektedir. Demirel bir yandan işçilerin cebine el atarken, bir yandan da ülkeyi ABD emperyalizminin saldırgan emellerine peşkeş çekmektedir. Böylece, bağımsızlığın pekiştirilmesini ve kemerlerin sıkılmasını dayatan emperyalizmin politikası işbirlikçiler tarafından atbaşı yürütülmektedir.

Öte yandan ikramiyelerin neden ödenmediği yolundaki soruyu «çiftçilere de para veremiyoruz» diye cevaplıyan Demirel, vurdumduymazlığın ve sıkılmazlığın eşi bulunmaz örneklerinden birini vermiştir.»

Gazioğlu

Baştarafı s. 3'de

insan haklarını incelemek üzere ülkemize geldiler. Türkiye'de öğretmenlerin durumu, TÖB-DER ve yöneticilerinin durumu hakkında bilgi me başvurdular.

● *Demokratik öğretmen hareketinin geleceği konusunda neler düşünüyorsunuz?*

Türkiye, dünyada öğretmenlerin sendikal haklarının tanınmadığı nadir ülkelerden biridir. Bu anlamda Avrupa'da benzeri yoktur. Dernek kurma hakkı ise en ilkel örgütlenme hakkıdır. Değil bu hakkın yok edilmesi, daha da ilerletilmesi kaçınılmaz, vazgeçilmez bir demokrasi görevidir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Roma Sözleşmesi, Helsinki Nihai Senedi, İLO ve UNESCO kararları uyarınca Türkiye çalışanların sendika kurma hakkını tanıdığını kabul ve ilân etmiştir. Anayasanın 65. maddesi, uluslararası antlaşma ve sözleşmelerin kanun hükmünde olduğunu belirtir.

Türkiye'de öğretmenler oldukça köklü örgütlenme geleneğine sahiptirler. Zaman zaman yapılan ağır baskılara karşın örgütlü mücadelelerini sürdürmüşlerdir.

Türkiye'de bugün öğretmenler üzerinde çok yoğun baskılar olmakla birlikte, öğretmenlerin demokrasi mücadelesinden geri durmaları beklenemez. Bugün TÖB-DER'de somutlanan demokratik öğretmen hareketi yaşayacaktır.

ikili anlaşmalara

Baştarafı s. 1'de

«OECD'nin Türkiye'ye kredi kararını ertelemesinin nedenlerinden birinin ABD ile ikili anlaşmaların imzalanmasının olduğu doğrultusundaki haberlerin doğruluğu, söz konusu anlaşmaların alelacele imzalanmasıyla ortaya çıkmıştır. Matthöfer'in bundan önceki gelişinde Ege hava sahasıyla ilgili NOTAM nasıl dış dayatmalarla kaldırılmışsa, OECD Genel Sekreteri Lennep'in gelişinin hemen sonrasında da ABD ile ikili anlaşmalar imzalanmıştır. Bu olay Demirel'in ve sözcülüğünü yaptığı ABD işbirlikçisi burjuvazinin kredi karşılığında yurt topraklarını yabancılara peşkeş çektiklerinin somut kanıtıdır.

ABD emperyalizmi İran'da kaybettiği saldırı ve casusluk merkezlerini Türkiye'de telafi etmek için yoğun çabalar göstermiştir. Eski ABD başkanlarından Johnson ile kolkola çektirdiği resmi reklam ederek AP başkanlığına ve oradan da Başbakanlığa gelen Demirel alelacele imzaladığı ikili anlaşmalarla ABD emperyalizmine sadakatini kanıtlamıştır.

Oysa Türkiye halkının ezici çoğunluğu hem kendi çektiklerinin ABD'ye bağımlılıktan kaynaklandığını bilmektedir, hem de ABD emperyalizminin çirkin yüzünü dünyanın dört bucağındaki kanlı jandarmalığından iyi tanımıştır. İşçiler, emekçiler yurdunu seven onmilyonlarca insan ABD ile imzalanan ve dünya barışını tehdit eden ikili anlaşmalara hayır demektedir.»

Türkiye Emperyalist

Baştarafı s. 1'de

duvarları hayli yükseltmiştir. İran ve Afganistan, halkların bu ilerici kazanımlarına yeni birer katkı niteliğindedir.

ABD emperyalizmi bu duvarda gedikler açmayı denemektedir. Bunun için en elverişli kapılardan sızmaya çalışıyor. Batı'nın Türkiye'ye bakışı da emperyalizmin bu hesapları gereği yeni bir nitelik almıştır.

Carter'in Ortadoğu'yu kendileri için «çıkar bölgesi» ilan etmesinden bu yana geçen zaman içinde, Türkiye'yi de kapsıyan planlar netleşmeye başladı. Hevesler köşelendi ve köşe taşları da tesbit edildi.

Emperyalizmin bu konuda hazır mevzileri var. İsrail ve Mısır...

Ama bu halkalar «güvenlik zincirini» tamamlamaya yetmiyor. Onun için hesaplar Türkiye'ye kadar genişletildi.

Şimdi Türkiye, geleneksel Amerikancı politikasından gösterdiği «sapmayı» telafi etmeye zorlanmaktadır. Menderes döneminden başlıyarak geliştirilen Amerikancı rolünü yeniden ve daha «militan» biçimde üstlenmeye çağrılmaktadır. Demirel iktidarı bu yeni görevi benimsemiştir ve adımlarını atmaya başlamıştır. Şimdi Türkiye, yıllardır omuz verdiği İsrail saldırganlığına bu kez «ortak olmak» durumuyla karşı karşıyadır. ABD emperyalizmi bunu dayatmaktadır.

İsrail ile Türkiye'yi yanyana düşürmek zor değil. Çünkü üç faktör bu imkanı yaratıyor. Demirel İktidarı... Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik durum ve İsrail'e karşı geleneksel bakış açısı...

ABD'nin Ortadoğu'da yeni bir «güvenlik kuşağı» oluşturma girişimi İsrail ile Türkiye arasına binlerce köprüyü bir anda kurdu. Türkiye'den giden üç gazeteci dönüşlerinde konuyu sıcak tutmayı başardılar. Onlardan İsrail'i öğrenme olanağını da bulduk!

Öğrendiklerimiz şunlar:

● İsrail hükümeti ile Demirel hükümeti arasında gizli görüşmeler yapılıyormuş.

● İsrail özellikle son günlerde, Türkiye ile İsrail'in bir arada ve birlikte güçlü olmaları gerektiğine önem veriyormuş.

● Teröre karşı mücadelede profesyonel adam yetiştirmek istiyorsak bunların eğitimine yardımcı olabilecekmiş.

● Ecevit hükümetinden farklı olarak Demirel hükümeti Ortadoğu politikasını daha gerçekçi olarak çizebilmekte imiş.

● Türkiye teröre karşı özel güvenlik örgütü kurmalı imiş.

● Bu konuda İsrail bile gerekli yardımı yaparmış. (Yankı dergisi, 6 Nisan 1980)

● Türkiye ile İsrail arasında, şimdiye kadar «fark edilmemiş» ortak özellikler varmış. Örneğin: her iki ülke de Sovyetler Birliği'ne karşı Batı'nın güvencesi olabilirmiş.

● Türkiye'de ve İsrail'de enflasyon aynı oranda yüksek imiş. Her ikisinde de bunu önlemenin yolu Batı'nın yardımlarından geçmekte imiş.

● Ortadoğu'da Amerikan himayesi altında yeni bir askeri bloklaşmaya gidilmesinde yarar varmış.

İsrail'e giden gazeteciler kamuoyunu aydınlattılar! Böylece Demirel iktidarının hangi ateşle oynadığını yakından görebildik. Türkiye İsrail'in kucağına itilirken bu geleneksel «dostumuz» da kollarını açmış Türkiye'yi muhabbetle kucaklamaya hazırlanıyor.

Türkiye'de Demirel'in baş görevi «terörü» önlemektir! Bu konuda en iyi yardımcısı da terörist bir devlet olabilir.

O İsrail'dir işte...

Tekstil

Baştarafı s. 1'de

ücret zammı 1. yıl 8100, 2. yıl 8700 lira olarak belirlendi. Teksif'in imzaladığı sözleşmede ise ücret zammı her iki yıl için 6000 lira. TEKSTİL Sözleşmesinde her iki yılda 4'er maaş ikramiye kabul edildi. Buna karşılık Teksif 3 maaşı kabul etmişti. Yakacak parası olarak TEKSTİL Sendikası her yıl için 2,5 ton kesilmiş meşe odunu bedelini kabul ettirdi. Ayrıca işveren geçmiş 1979 farkı olarak 14.000 lira ek ödeme yapacak. Teksif sözleşmesinde ise yakacak yardımı her iki yıl için 7000'er lira (brüt) olarak imzalanmıştı. TEKSTİL'in imzaladığı sözleşmeyle sendika görevlilerinin ve temsilcilerinin İş Yasası'nın meşhur 17. maddesi ve 275 sayılı Yasanın 29. maddesine göre işten çıkarılması hükmü kaldırıldı. Onun yerine sendika görevli ve temsilcilerinin suç işleme durumu dışında iş akitlerinin feshedilemeyeceği hükme bağlandı. Zorunlu fazla mesai kaldırılarak, fazla mesai için işçinin onayının şart olduğu hükmü getirildi.

TEKSTİL'in 43 işyerinde 17 bin dolayında işçiyi kapsayan grevleri iki işyerinde sözleşmenin imzalanmasıyla 41'e düşerken, önümüzdeki günlerde grevlerin yaygınlaşacağı bildirildi.

BİR KARŞILAŞTIRMA

Baştarafı s. 1'de

Farklar

1.8.1979 - 1.4.1980 arasındaki tüm zam farkları, sosyal yardımlar dahil Nisan ve Mayıs 1980'de yeni sözleşme üzerinden ödenecek.	1.8.1979 — 1.12.1979 arasındaki ücret farkı 150.— TL olarak ödenecek.

Ayrıca tekstil sözleşmesiyle:

Sendika görevli ve temsilcilerinin suç işleme durumu dışında iş akitlerinin bozulamıyacağı güvence altına alındı.

Zorunlu fazla mesai kaldırıldı.

Çağatay Anadol Bakış

lükleri kısarak polis devletine doğru gitme çabası içinde. Cumhurbaşkanlığı seçiminden sonra Anayasa değişikliği konusunun gündeme alınacağı anlaşılıyor. Ve burjuvazinin en azgın kesimleri, sayın profesörün dile getirdiği tedbirler konusunda o kadar kararlı ki, burjuva demokrasisi sınırları zorlanarak alınacak tedbirlerin yetmemesi durumunda açık faşist diktatörlüğü tezgahlamanın hazırlıklarını bilinçle yerine getiriyor.

İşte sayın profesör en çok bu noktada endişe duymalıdır. Başta işçi sınıfı, emekçi kitleler, tüm anti-faşist güçler, faşizmin «hayvansal» diktatörlüğüne geçit vermemek, gerekecekse onu yıkmak ve bizim toplumumuz için de tarihin derinliklerine göndermekte kararlıdır. Bu da, evdeki bulgurdan da olmaya tarihsel olarak mahkum burjuvazinin gerçek endişe kaynağıdır.

Gerçek Durum

olan «Sovyet tehdidi» masalı geçersiz kalmış, örgütün görevleri sırf ABD'nin çıkarları üzerine yoğunlaşmıştır. Bugün ABD militarizmi NATO'da açılan gedikleri kendi askeri varlığıyla doldurmaya çalışmakta, örgütü kendi militer güçlerini kapitalist sistem içinde yaygınlaştırmanın kılıfı olarak kullanmaktadır.

NATO, halklar için tehlikeli olma özelliğinden bugün hiç bir şey kaybetmiş değildir. Çünkü örgütün faaliyetlerinde ABD saldırganlığı yoğunlaşmıştır. Türkiye için taşıdığı tehlike de azalmamıştır. Çünkü NATO'nun ve ABD'nin Türkiye'deki varlığı ve ileriye dönük hesapları özellikle son dönemde tehlikeli bir tırmanış içine girmiştir.

NATO'nun ABD çıkarlarına dönük işlevi Ortadoğu'da siyasal ve askeri gerginliğin artırılmasında başlıca rezerv rolü görmektedir. Dünyada gerginlik arttıkça emperyalizm, azaldıkça sosyalizm kazanmaktadır. Bölgemizde gerginliğin artırılması bu açıdan ABD'nin planıdır ve amacıdır. Türkiye ise, NATO içindeki yükümlülükleri yanı sıra, doğrudan ABD ile ilişkileri gereği yeni askeri yükümlülükler altına girmekte, içinde bulunduğu ekonomik durum gereği, buna zorlanmaktadır.

Demirel iktidarı, tekeller adına soyunduğu operasyonda ABD'ye giderek daha büyük parseller ayılmakta ve bunu «NATO'nun amaçları içinde» diye gösterip savunmaktadır. Bunun yanısıra, bölge halklarına karşı oldukça riskli bir konuma sürüklenmekten, NATO'ya destek sağlayacak yeni pakt arayışlarına malzeme olmaktan kaçınmamaktadır. Türkiye'nin bugün sürüklendiği nokta NATO içinde yaşadığı sürecin sonucudur ve bu sonuç NATO'ya, ya da NATO aracılığıyla ABD'ye daha çok yamanmasının sebebi haline gelmektedir.

Halbuki, ne kadar kaos gibi görünse de, dünyada ve bölgemizde gelişmeler duru bir mantığı yansıtmaktadırlar. Gerilim azalıyor ve bundan kapitalizm kaybettikçe sosyalizm kazanıyor. Türkiye, gerilime sahip çıkan konumda olduğu sürece halkımızın düşmanları kazanacaktır.

Ama daha ne kadar kazanacaklar?

İşte bu soruya, kendileri bile açık ve kesin cevap vermekten uzaktırlar.

Kimi Söylentiler ve

Baştarafı s. 1'de

lığı fiilen «devletin gücünün ispatı» konusunda taraflı olma yönünde ağırlık kazanır. Sonuç, çoğu zaman, böylelerinin demokrasi ve özgürlük için en tehlikeli kişiler olmalarıdır. Son on yılın siyasi tecrübesi bunun somut kanıtlarıyla doludur.

Böylelerinin genellikle herhangi bir parti ile ilişkileri olmaması onlar lehine bir puvan gibi gösterilir, nedense. Oysa gerçek tam tersidir. Herhangi bir partiyle ilişkisi olmamak, siyasi sorumluluğu olmamakla birdir. Siyasi sorumluluğu olmayan kişilerin her zaman partiler dışında birtakım çevrelerin —genellikle de iş çevrelerinin— siyaset konusundaki görüşlerini paylaştıkları ve o çevrelere karşı kendilerini sorumlu gördükleri geçmiş tecrübeyle sabittir. Bu bakımdan CHP yönetiminin, çıkan söylentilere göre, Zeyyat Baykara gibi bir «tarafsız»ın adaylığını desteklemeye hazırlanması büyük bir olumsuzluğa işaret ediyor. Ve CHP üst yönetiminin eski tecrübelerden ders almayı dahi gözetmeyen bir ters anlayış içerisinde olduğunu gösteriyor.

Ne var ki geçmiş tecrübeden ders almayanların yalnız CHP üst yönetimi olmadığı da anlaşılıyor. Basına da sızan başka söylentilere göre, Parlamento içinde ve dışında daha başka bazı çevreler Kontenjan Senatörlerinden Muhsin Batur'un Cumhurbaşkanı olmasında isabet görmekteymişler. Son günlerin turlarında aday olmadığı halde Batur'a çıkan külliyetli miktarda oy da bu çabaların hayli örgütlenmiş olduğunu gösteriyor. Bu tercihin ne gibi mülâhazalara dayandırıldığını tam bilmiyoruz, ama bu yöndeki çabaların isabetsizliğinin görülememiş olmasına da doğrusu şaşıyoruz.

«Muhtıraya sahip çıktığı müddetçe, varsa serefli Silahlı Kuvvetlere aittir. Ve eğer, gene varsa kendine düşen siyasi sorumluluğu yüklenmeye ve hesabını açık olarak vermeye hazırım.»

Bu sözler sözü geçen kişiye aittir. Ve yine sözü geçen kişi geçen yıl «Bu anayasada değişiklik yapılmalı, hükümetleri güçlendirici hükümler getirilmeli» diyen kişidir. Bugün de, yine basına yansıyan bazı söylentilere göre, yeni seçilecek Cumhurbaşkanına Anayasada gerekli gördüğü değişiklikleri resen halkoyuna sunma yetkisi tanıyan bir Anayasa değişikliği üzerinde çalışmalar yapanlar vardır!

12 Martın «kendine düşen siyasi sorumluluğu»nun hesabını açıkça vermeye hazır olduğunu söylemek ne demektir? 12 Marta açık açık sahip çıkmaktır! Kaldı ki kendisi bugün sahip çıkmasa bile 12 Martın günahlarıyla böylesine yüklü bir kimsenin şimdi âdeta bir «umut» gibi ortaya sürülmesinden acaba ne adına hâlâ ne umulmaktadır?

Eski 12 Mart paşasının, geçmişiyle ve bugünkü konumuyla, kendi adına siyasi girişimlerinden çekinecek bir yapıda olmadığı açıktır. Yaptıklarının «hesabını vermeye» her zaman hazır olacaktır! Ama herhalde bu hesabı, bugün kendisini Cumhurbaşkanı görmek isteyenlere verecek değildir. Bugün onun seçilmesi için çaba sarfeden partililer 12 Mart «partiler-üstü» iktidar anlayışının günümüz koşularında daha da ileri boyutlarda kendi üzerlerine de nasıl çökeceğini bugünden düşünmüyorlarsa ileride düşünecekleri, hem de çok çok düşünecekleri şeyler olacaktır.

Geçmişte de çok olduğu gibi!

TSİP, TİP ve BD grevdeki işyerlerini ziyaret etti

Selam olsun tekellere karşı direnen grevcilere!

İşçiler, dayanışma ziyaretinin kendilerine güç kattığını ve kararlılıklarını pekiştirdiğini belirterek «sosyalistleri hep böyle birlik içinde görmek istiyoruz» dediler.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Türkiye İşçi Partisi ve Birlik Dayanışma'nın Eyüp'teki işyerlerinde grevci işçilerin mücadelesini dayanışma ziyaretleri ile kutlamaları, işçilerce coşkuyla karşılandı. İşçiler, dayanışma ziyaretinden güç kazandıklarını, bu ziyaretle kararlılıklarının daha bir pekiştiğini belirterek, «sosyalistleri hep böyle birlik içinde görmek istiyoruz. Faşizme ve tekellere karşı güçlü olmanın yolu sosyalistlerin işbirliğinden geçer.» dediler.

TSİP ve TİP'in Eyüp ilçe örgütleri ile Birlik Dayanışma'nın Eyüp temsilcilerinin düzenledikleri ziyaretler Metal Kaplama, Sungurlar, Rabak, Dinarsu, Perfektüp, Atlı Zincir ve M.A.N. işyerlerini kapsadı. İşçiler MESS ve Tekstil patronlarının yalanlarla kitleleri aldatmaya çalışmalarının ve sağ basının yalanlarının sosyalistlerin işçilerle dayanışması sayesinde boşa çıkarılmakta olduğunu, bu görevi başından beri sürdürmekte olan sosyalist gazeteleri desteklemeyi görev bildiklerini söylediler. Sık sık polis baskılarıyla karşılaştıklarını, arkadaşlarının nöbetten gereksiz yere alınıp götürüldüğünü anlattılar ve «bütün bunlar bizi yıldıramaz, direneceğiz, güçlüyüz, kararlıyız» dediler.

Grevdeki işyerlerine yapılacak dayanışma ziyaretlerinin bundan sonra da süreceğini belirten üç sosyalist siyasî çizginin temsilcileri, işçilere sundukları yazılı mesajda özetle şu görüşlere yer verdiler:

«Selam olsun DİSK üyesi Maden-İş ve Tekstil işçilerine,

«Selam olsun 15-16 Haziranların, 1 Mayısların, DGM direnişlerinin mücadeleci işçilerine,

«Biz dünya işçi sınıfının deneylerinden, TARİŞ işçilerinin birlikte mücadelesinden aldığımız ders ve duyduğumuz kıvançla Birlik Dayanışma, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve Türkiye İşçi Partisinin Eyüp bölge örgütleri grevdeki arkadaşlarımızı desteklediğimizi bildiririz.

«MESS ve Tekstil patronlarının baskı ve işkenceler uygulayarak engellemeye çalıştığı halde grev alanlarını terketmeyen GREVCİ ARKADAŞLAR!

SELAM OLSUN TEKELLERE KARŞI
DİRENEN GREVCİLERE
BİRLİK DAYANIŞMA

TSİP, TİP ve BD'nin işyerlerine düzenledikleri dayanışma ziyaretleri işçilerin coşkun sevgi gösterileriyle karşılandı.

«Soframızdaki ekmeğimize göz diken patronlar, ellerindeki siyasî iktidarla mücadelemizi bastırmak istiyorlar. Gerici basın ve TRT'den yararlanarak, bunalımı bizim yarattığımızı söylüyor ve diğer halk kesimlerini üzerimize sürmek istiyorlar. Politik baskılarını sürdürürken, bizim mücadelemizi engellemek için baskı yasaları çıkarıyorlar. Demokratik haklarımızı gaspedecek, sendikal örgütlenme hakkımızı elimizden alacak olan faşist diktatörlüğü tezgâhlama çabası içindeler. Bu nedenle hak mücadelenizin demokrasiyi boğazlatmama açısından da önemi vardır. Ekonomik mücadeleyi politik mücadeleyle birleştirmediğimiz sürece ekonomik kazanımlarımızın geldiği gibi geri gideceğini artık biliyoruz.

«Gün mücadele günüdür. Grevlerin mutlaka başarıya ulaşması için çalışmalıyız.

«Tekstil patronları bunalımın faturasını bize ödetmek istiyor. Faturayı bunalımı yaratan patronlar ödesin!

«MESS bize aç kalmayı öneriyor. Açlığa hayır, greve devam!»

Gerçek Konuşalım

REMZİ ÇIĞ

Mektupla grev kırıcılığı

Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası MESS, işçilerin adreslerine mektup göndermeye devam ediyormuş. Ardı arkası kesilmeyen bu mektupları, işçi sınıfımızı çok sevdiklerinden ve patronların karşılıksız aşkına bilinçli Maden-İş üyelerinin bir türlü «evet» dememeleri göndertiyor olmalı.

Nitekim, tastamam böyle niteliyor MESS'in sözcüleri... Ve sermayenin boy boy gazeteleri de, MESS'in işçileri her istediğini verdiğinden, ama işçileri sendikaların aldatıldıklarından dem vurarak, dövünüp duruyorlar: Bu işçi canlısı sermayedarların kadrinin bilinmeyişine... Maden-İş'in gerçekleri tersyüz etmesine rağmen, işçilerin patronlara boyun eğmemesine hayıflanıp duruyorlar.

Ne kadar hayıflanıp dövünseler azdır. Gerçekten işçi sınıfı kadirbilmez sınıftır! Hakları tam olarak verilse, paraya garkedilse bile şu işçiler, sırf işçi olduklarından grev yaparlar!

Gerçekleri tersyüz eden kimdir? MESS'in ta kendisi! İşçilerin hakkını vermek şöyle kalsın, kazanılmış hakları kırpmak ve ekonomik-demokratik talepleri bastırmak için hükümetle ağız birliği içindedir. Baskı yasalarının çıkmasına gayret gösteren hükümetin, sermayenin has partisi AP üyelerinden oluşması bir yana, hükümette sermayenin doğrudan sözcüleri de vardır ve işçi sınıfı ile birlikte tüm emekçilerin ensesinde boza pişirmeye hazırlanmaktadırlar. MESS patronları, işçilerden en çoğunu alıp, onlara en azını verme çabasındadır ve bu çaba hükümet eşliğinde sürmektedir. Ve sermaye, işçi sınıfından ço kalıp az verebilmek için, işçileri ileri sendikal örgütlerinden koparmaya, grev kırıcılığına başvurmaktadır.

Ancak, ne sağ basının yalan yayını, ne sermayenin mektupla grev kırıcılığı işçi sınıfını geriletmeye yeter.

Metalurji ve tekstil işçileri, saflarına her gün yeni işyerlerini de katarak yüz binleri bulan işçi kitlesinin hak mücadelesinden bir adım gerilemiyeceklerdir.

Gerileyecek olan MESS ve diğer bütün patronlardır.

Mektupla grev kırıcılığı yayını da bu çaresizliğin göstergesidir.

Ve işçi sınıfı tarafından suratlarına çalınmaktadır.

Metalurji ve tekstil işçileri, bu hak mücadelesini zaferle sonuçlandıracaklardır. Çünkü bütün işçi sınıfı tüm demokrasi güçleri onlarladır.

Ve bu zafer, işçi sınıfının, demokrasi cephesinin zaferi olacağı için, grevdeki onbinlerce işçiye omuz vermek, demokrasi cephesinin görevidir. Ve bu görev yerine geldiği ölçüde, ne mektup, ne de basınla, sermayenin grev kırıcılığı hedefine ulaşabilir.

Sınıfımız patronlara boyun eğmiyecektir

«Kavgamız, ekmek ve onur kavgasıdır.» diyen Manesmonn'un 700 işçisi tek ses, tek yumruk halinde grevi sürdürüyor, baskılara göğüs geriyor, mücadelede kararlılığını kanıtlıyor.

- **İşçiler ekmek ve onur mücadeleleri verirken antifaşist görevlerinin de bilincinde olduklarını haykırıyorlar.**
- **«Mücadelemizin politik yönü de vardır Tıpkı MESS patronlarının ve sermaye sözcülerinin bize saldırılarının da politik boyut taşıması gibi...»**

Metalürji işçilerinin MESS patronlarına karşı giriştikleri ekmek ve onur mücadelesinde Manesman işçileri de var. Topkapı'daki fabrikada 700 işçi «tek ses, tek yumruk» halinde hak mücadelesi veriyor. İşçiler, fabrikanın karşısına briketten kurdukları grev barakasında, sorunlarını tartışıyor, öğreniyor ve her türlü saldırıya karşı uyanık, nöbette bekliyorlar.

İşçiler gazetemiz muhabirlerini sıcak bir ilgiyle ve hep birlikte karşıladılar. GERÇEK gazetesini izlediklerini belirterek, grev yerinin gazete mensuplarınca ziyaret edilmesinden sevinç duyduklarını belirttiler.

İşyeri temsilcisi Ahmet Dursun, «Man otobüslerinin güzelliğini söylüyor herkes. Şimdi üretmiyoruz. Haklarımızı sökünceye dek üretmeyeceğiz. Onlara güzelliği alınterimizin ve ellerimizin verdiğini görmeyen de görecek işte.» diyor. Sonra MESS'in yalanlarını açığa çıkartacaklarını, işçilerin haklılığını tüm emekçilerin göreceğini ve görmekte olduğunu anlatmaya başlıyor. Bir yandan da baharı müjdeleyen güneşin altında hep birlikte çay içiliyor.

«İşyerinde her gün altı araba üretilir» diyor A. Dursun. «Ama bir işçinin aldığı ücret, araba başına 30 liradır. Ama patronun günlük kârı 28 milyon liradır ve bizim, tüm işçilerin bir ayda aldıkları ücret toplamı bile bu kadar değil. MESS sözcüleri, yüzde 300 zam önerdiğini söylüyor. Biz böyle bir tartışmaya girmeyeceğiz. Şunu istiyoruz: Geçen toplu sözleşme döneminde etin kilosu 70-80 liraydı. Şimdi 400 lira. Buzdolabı 5500'dü, şimdi 40 bin. O zaman 24 gün çalışıyorduk buz dolabı almak için, şimdi 135 gün, bir iki ay sonra 200, daha da sonra yüzlerce gün. Biz, iki yıl önceki alım gücümüzü yeniden kazanmak istiyoruz. Hayat şartlarımızı daha da iyileştirmeyi bile talep etmiyoruz. Korumak istiyoruz. Gerisi yalan!»

Sami Sönmezışık, bordrosunu göstererek, «8 yıllık işçiyim ve 5500 lira alıyorum» diyor. «5 kişilik bi raile, 3 öğün birer simit yese ayda 4500 lira yapar. Çay parası bile kalmıyor. Sonra da grevimizin ideolojik olduğunu söylüyorlar.»

İşçilerden biri iskemlesini ileri alarak, «onların bize saldırısının politik ve ideolojik yönü de vardır,» diyor. «Bizim niye olmasın ki? Bizi her gün daha da çok sömürmek istemelerinin, açlığa terketmelerinin, demokratik haklarımızı yok etme çabalarının politik yönü yok mudur? Biz de baskılara boyun eğmiyeceğimizi söylüyoruz.»

Tercüman gazetesinin işçi düşmanı yayınlarını anlatıyorlar. 19 Mart 1980 günlü sayısında, bir işçinin 28881 lira aylık aldığını ve Maden-İş'in işçileri her şeye rağmen greve soktuğunu yazan Tercuman'ın doğru söylemediğini dile getiriyorlar. «Bu yalandır. Şimdiyi bırakalım, isteklerimizin tümü karşılansa bile, alacağımız ortalama aylık bunun çok altında olacaktır. Amaçları, pahalılığı işçilerin yarattığı propagandasıyla halkı aldatmak.»

«Iş, ücret sorunuyla kalmıyor» diyorlar. «Biz, iş güvencesi için işçi ve işverenin dörder temsilcisinden oluşacak bir kurul istiyoruz. Tensikat konusuna bu kurul karar vermeli ve işçi kıyılmamalı, diyoruz. İş sağlığının sağlanmasını istiyoruz. İşyeri ısısının 18 dereceden az olmaması yasa gereğidir. Ama işverenler bunu hiçbir işyerinde uygulamaz.»

İşçilerden biri, patronların işçilere işgören diyerek kavramın sınıfsal içeriğini boşaltmak istediklerini, ama bunu yaparken kendilerinin işgörmeyen olduklarını da itiraf ettiklerini söyleyerek, «patronlar bizim sırtımızdan yaşadıklarını, kendi ağızlarıyla söylüyorlar» diyor. «Ama bizi hayvan yerine koymaktan da geri kalmıyorlar. Ercan Holding'in sahibi, grevi kırmak için Yozgat'tan getirdikleri işçilerin de greve katılmaları üzerine, 'hayvan heriflere ekmek kapısı verdik, yine onlardan yana oldular' diyormuş. Bunun bir sınıf mücadelesi olduğunu yeni işçiler de görüyor. Çünkü hayvanlar üretmez, insanlar üretir ve insanlar bilinçli varlıklardır.»

İşçiler, 1977 grevlerinde, Odakule toplantısında MESS sözcülerinin «aç kalacak ve karılarını da satacaklar» dediklerini unutmayacaklarını söylüyorlar. «kavgamız ekmek ve onur kavgasıdır. Maskeli balolarda sabahlara kadar değişik avratlarla göbek atanların kimlerin olduğunu ise bilmeyen yok!»

Grev yerlerinin sık sık saldırıya uğradığını da söyleyen işçiler, hiçbir baskının kendilerini yıldıramıyacağını da ekliyorlar. 27 Mart gecesi sarhoş polisler grev barakasına silâhlarını çekerek girmişler ve işçilerin üzerlerini arayarak kovmuşlardır. Ancak işçiler grev yerini terketmedikleri gibi, polislere yaptıkları işin yasa dışı olduğunu, bu tür uygulamalara işçilerin sessiz kalmayacağını da söylemişlerdir.

Grev barakasında sorunları tartışarak, okuyarak, grev yerini okul haline getirdiklerini söylüyorlar. Demokrasi güçlerinin birliği yolunda merkezî işbirliği çalışmalarının olumluluğu, anti-faşist görevler gibi konular işçilerin sürekli tartıştıkları konular. «Neler okuyorsunuz?» sorusuna ilerici gazeteler, kitaplardan isimler veriyorlar. Birkaçı «Yarın Bizimdir Yoldaşlar»ı okuyoruz, parti yaşamına ilişkin deneyleri inceliyoruz, konuşuyoruz, diyor.

Sonra ekliyorlar: «Yarın bizimdir!»

«Sınıfımız MESS patronlarına boyun eğmeyecektir.»

Seyrantepe emekçileri, mahallelerinin belediye tarafından çöplük olarak kullanılmasına izin vermiyeceklerini belirtiyorlar.

Seyrantepe emekçileri mahallenin çöplük olmasına izin vermiyecek

Seyrantepe'nin ilerici halkı, belediyenin çöp kamyonlarını dökmesini engelledi.

İstanbul Belediyesi 20 bine yakın yurttaşımızın oturduğu Seyrantepe Mahallesini yeniden çöp dökme alanı olarak kullanmaya başladı. Seyrantepe'ye 1974 yılına kadar çöp dökülmekteydi. Ancak, 1968-70 yılları arasında kurulan ve hızla gelişen mahallede çöpler o zaman da sağlık için son derece tehlikeli olmaya başlamıştı. 1974'de mahalle sakinlerinin direnmesi üzerine Sağlık Bakanlığı ilgilileri tarafından inceleme yapılmış ve çevredeki boş arazilerin Belediye tarafından çöp yeri olarak kullanılmasının salgın hastalığa yol açabileceği gerekçesiyle çöplerin bu semte dökülemiyeceğine karar verilmişti. Böylece o zamana kadar «Çöp Yolu» diye adlandırılan mahalle seyrantepe adını almıştı.

1980 yılı başlarından itibaren İstanbul Belediyesi çevredeki semtlerin çöpünü yeniden Seyrantepe yakınlarında, mahalleye 150 metre ötede denetimi Ayazağa'daki Kolorduya ait olan boş araziye dökmeye başladı. Bugün 20.000'e yakın nüfusu ve üç ilkokulu olan mahalle halkı ve özellikle çocuklar yaklaşan yaz ayları ile birlikte yeniden salgın hastalıkların koynuna terkediliyor.

Gerek mahalle muhtarı, gerekse Kağıthane Belediyesi çöplerin buraya dökülmemesi için İstanbul Belediye'sine başvurmuş durumda. Ne var ki şimdiye kadar olumlu bir cevap alınamadı. Muhtar ve mahalle sakinleri 1000 imzalı bir dilekçe ile İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına ve çöp dökülen araz'nin sorumlusu olan Ayazağa'daki Kolordu Komutanlığına başvurarak çöp dökümünün engellenmesini istediler.

Mahalle sakinleri, çöplerin yeniden Seyrantepe'ye dökülmesinde, çöplerdeki plastik, kağıt ve benzeri maddeleri toplatıp satarak ticaret yapan kişilerin de etkili olduğunu, şehre yakınlığı nedeniyle bu arazinin çöplük olarak kullanılmasını sağladıklarını ve bu amaçlarına bazı ilgilileri de alet ettiklerini belirtiyorlar.

Belediyenin çöp kamyonlarını mahalleye boşaltmasını engelliyen Seyrantepe'liler, müracaatları dikkate alınmadığı takdirde, bundan sonra da çöplerin dökülmesine direnerek engel olacaklarını kesin bir dille açıkladılar.

İZMİR'DE GERÇEK OKURLARI GÖZALTINA ALINDI

Polisler okurlarımızı gözaltına alıp saatlerce beklettikten sonra, bilmiyorlarmış gibi «yasak değilmiş» diyorlar.

Çıkmazı gitgide derinleşen burjuvazi, kurtuluşu demokrasi güçlerine baskı yapmakta görüyor. Ülkenin her tarafında sıkıyönetimler ilan ettiği yetmiyormuş gibi, gece yollardan geçenler çevriliyor, çevrilenlerin didik didik arandıkları yetmiyormuş gibi, dövülüyor, sövülüyor, karakollarda sabahlatılıyor.

Gece evlerine dönen iki GERÇEK okurunu çeviren polisler üstlerini arıyor ve buldukları GERÇEK'i görünce şaşkına dönerek arkadaşlarımıza «Türk olun ulan sosyalist olacağınıza» diyerek çıkışıyor, daha sonra da karakola götürüp sabahlatıyor. Üzerlerinde hiçbir şey bulamayan polis, arkadaşlarımızı daha sonra birinci şubeye götürerek fotoğraflarını çekiyor.

En sonunda da «GERÇEK yasak değilmiş» diyerek serbest bırakıyorlar. Ama asıl dikkati çeken şeyin burjuvazinin herkesi fişlemek istediğidir. Bu girişimleri ABD'deki ağababalarının girişimlerine ne kadar da benziyor olması boşuna değildir.

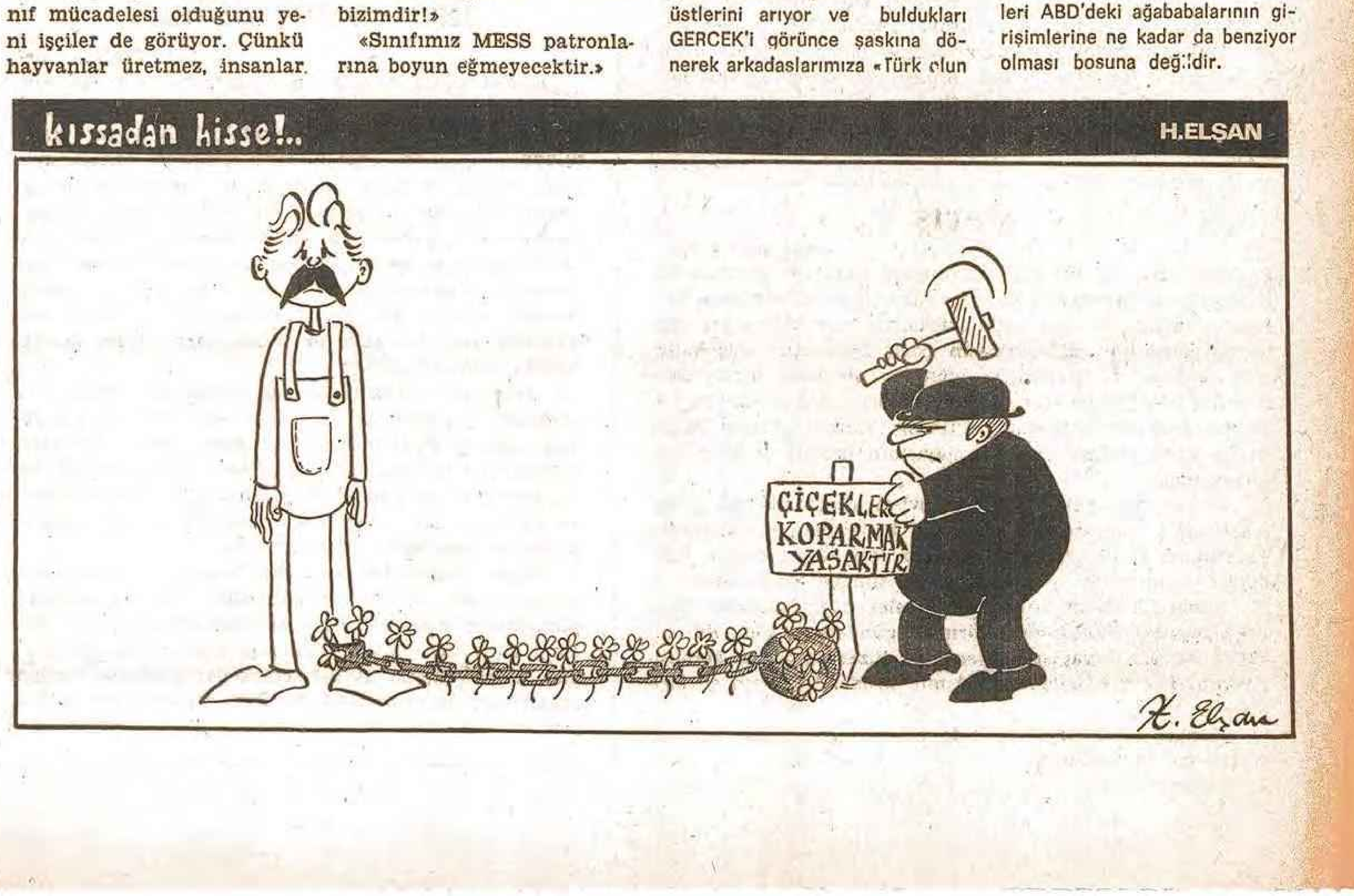kıssadan hisse!.. **H.ELŞAN**